

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon štev. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392.
Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnika znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Ameriško oboroževanje

Medtem ko se odločilna faza spopada med vesilama osi in Veliko Britanijo bliža svojemu vrhuncu, se pozornost obeh vojnih taborov in ostalega sveta vedno bolj obrača v Zedinjene države Severne Amerike. Razlogov za to pozornost je več, predvsem pa jo obračajo nase ukrepi Washingtona na obrambnem področju. Tri stvari namreč odkrivajo ti ukrepi: neposredno skrb za varnost Zedinjenih držav samih, težnjo po čim hitrejši izvršitvi ogromnega oborožitvenega programa, ki naj Zedinjene države povzdigne v eno najmočnejših oboroženih sil na svetu, ter popolno zavarovanje obeh Amerik pred kakršnokoli možnostjo zunanje vojaškega posega tako s tihomorske kakor z atlantske strani. Na zunaj manj vidno se v ozadiju vsega tega oborožitvenega vzpona spleta zaenkrat še nedoločna in nejasno sodelovanje obeh anglosaških vesilov, Velike Britanije in Zedinjenih držav. Mostovi tega sodelovanja so bili vrženi predvsem z nedavnim obrambnim sporazumom med Zedinjenimi državami in Kanado ter z odstopom nekaterih britanskih oporišč v Ameriki Zedinjenim državam.

Ameriški veleposlanik v Franciji Bullitt, ki se že par mesecev mudi v Ameriki, je v enem svojih poslednjih govorov prikazal ta razvoj z naslednjimi besedami: »Ne gredo morda Zedinjene države v vojno, temveč vojna se bo bolj približuje Ameriki.« Znan ameriški »časopisni kralj« Hearst pa je razvojno črto ameriške politike pred nekaj tedni takole označil: »Ali in kdaj nas bo vojna zajela, je težko reči, toda ako naj tvegam prerokovanjem, sem mnenja, da bo odločitev padla najkasneje v enem letu.«

Vsi novejši ameriški ukrepi vojaškega značaja kažejo, da se hočejo Zedinjene države zavarovati za vsak primer in proti vsaki možnosti zunanje ogrožanja. Izhodišče te zaskrbljenosti je v upoštevanju možnosti, da preneha angleško vojno brodogradnjo tvoriti tako zvano »prvo ameriško Maginotovo linijo« na Atlantskem oceanu, ki je eden izmed obeh glavnih obrambnih zidov Amerike proti posegom z drugih kontinentov. Iz upoštevanja te možnosti izvaja Amerika dva zaključka, ki odgovarjata njenim življenjskim interesom: potrebna je vojaška podpora Angliji, da se ta »prvi ameriški obrambni zid« ne zruši, ali vsaj ne zruši prežgodaj; potrebno je nadalje ogromno oboroževanje, ki naj ustvari najugodnejše pogoje lastne obrambe.

S teh dveh vidikov je treba presojati ameriške obrambne ukrepe od prvih početkov po izbruhu sedanje vojne do danes. Odkrivajo tudi načrtnost, ki odgovarja sedanjim politiki ameriškega predsednika Roosevelta. Ako se Roosevelt sredi svoje tretje volilne borbe za državno predsednika ne straši stopnjevanja svoje kampanje za čim popolnejšo oborožitev Zedinjenih držav ne glede na potrebne žrtve, se da iz tega sklepati, da njegova oboroževalna politika ni nepopolna. Za to govori tudi okoliščina, da se zunanje politični in obrambni pogledi Rooseveltovega protikandidata pri predsedniških volitvah, republikanec Willkie, v glavnem ne razlikujejo od Rooseveltovih. Samo tako si je mogoče razlagati nagli tempo, s katerim se uvajajo v Ameriki daljnosežne vojaške novice, ki bi se pred kratkim vzbujale odpor ogromne večine ameriške javnosti.

Po podatkih, ki so bili doslej objavljeni, je ameriški kongres odobril Rooseveltu v razdobju poslednjega leta skoro 20 milijard dolarjev rednih in izrednih vojaških kreditov, kar znaša v njih vrednosti mnogo nad tisoč milijard dolarjev. S temi sredstvi hočejo oborožiti kopno vojsko dveh milijonov mož, nabaviti rezerve tankov, topov in strelišč, ter okrog 19.000 letal. Del tega ogromnega zneska je dalje določen za ojačenje vojne mornarice, razdeljene v dve samostojni brodogradnji, tihomorsko in atlantsko. Poročila iz Washingtona zatrjujejo, da je vojno ministrstvo že izdalo naročila za gradbo 201 nove ladije, s čimer se bo število ameriških vojnih ladij povečalo na 650. Med novimi ladjami bo 7 velikih oklopnih po 45.000 ton, 27 križark in 115 rušilcev, kar bo skupno povišalo tonažo ameriške vojne mornarice za okoli 70 odstotkov. Seveda bo zahtevala izvedba tega programa še precej časa.

O razmahu ameriškega oboroževanja je nedavno pisala tudi italijanska polslužbena zunanje-politična revija »Relazioni Internazionali«. Naštela je naslednje, za razvoj mednarodne politike Zedinjenih držav značilne dogodke in pojave v mescu avgustu: 1. povečanje proizvodnje v arzenalih in tvornicah orožja z neprekinjenim obratovanjem v treh menjavah po osem ur; 2. novi dogovori za zagotovitev zalog kuriva in kavčuka; 3. obrambni dogovor s Kanado ter takojšnji začetek dela v skupni obrambni komisiji; 4. pooblastilo pred-

Srdite zračne borbe nad Londonom

Angleži so vrgli v boj več sto lovskih letal — Borbe so bile največje in najbolj ogorčene, kar jih je kdaj bilo — Napadi se neprestano nadaljujejo

New York, 16. sept. j. (AR). Po poročilih vojaških opazovalcev iz Londona je bilo težišče včerajšnjih letalskih borb nad Anglijo ne toliko v bombnih akcijah nemškega letalstva, kolikor v zračnih bojih, ki so bile največje in najbolj ogorčene v sedanji vojni. Angleško letalstvo je zlasti v drugem valu nemških bombnikov, ki je prišel nad Anglijo neposredno dopoldne, vrglo proti nasprotniku več sto svojih lovskih letal. Za nemško letalstvo je prišel ta napad precej nepričakovano in so se skupine nemških bombnikov sprva umaknile. Kmalu nato pa so se formacije nemških bombnikov ponovno uredile in to pot se je več skupinam posrečilo prodreti prvo angleško zaporno črto ter prileteti nad London, kjer so bile vržene bombe. Toda tudi tu so se dvignile proti napadalcem izredno močne formacije angleških Spitfireov in Hurricaneov, ki so nemške bombnike in spremljujoča jih lovška letala obsule s strahovitimi strojniškimi ognjem. V zračni borbi so nemška in angleške formacije nenehoma izpreminjale višino in krajevni položaj. Nemška letala so se, ko so odvrkla bombe, zopet umaknila proti vzhodu in jugovzhodu.

Berlin, 16. sept. j. (TOP). Pri včerajšnjih napadih nemškega letalstva na britansko prestolnico so se razvili zelo šte-

vilni in ogorčeni zračni spopadi, ker so Angleži očitno zbrali okrog Londona vse svoje razpoložljive lovsko letalstvo, da bi ojačili obrambo pred nemškimi bombniki. Ta ugotovitev se potrjuje tudi s tem, da nemški bombniki, ki so včeraj napadli Liverpool, skoraj niso našli nikakršne obrambe angleških lovcev. Navzlic tej nevarni in, kakor zatrjujejo z merodajnega mesta, tudi presenetljivi koncentraciji britanskih lovcev pa se je nemškim bojnim letalom vendarle spet posrečilo v štirih zaporednih silovitih napadih zasejati smrt in razdejavanje na London. Napadi so se osredotočili v prvi vrsti na londonske doke, kjer so izbruhnili veliki požari, zlasti v Albertovih dokih in Indian dokih. Letalci so tu opazili požare velike jakosti. V Woolwichu je bil uničen vodovod. Dalje je bila uničena neka električna centrala in neka postaja za črpanje vode, ki sta bili obe od bomb v celo zadeti.

Dočim so nemški bombniki v polni meri izpolnili zadane jim naloge, pa je imelo spremljujoče jih lovsko letalstvo to pot dokaj težji posel kakor običajno. Tudi vreme je bilo za angleška letala ugodnejše. Navzlic tem neugodnim okoliščinam je nemškimi letalom uspelo sestreliti 71 so-vražnikovih aparatov, dočim je nemško letalstvo izgubilo 34 letal.

Tudi podnevi neprestani alarmi v Londonu

Angleška poročila o nemških napadih v nedeljo in ponedeljek — Do včeraj opoldne štirje alarmi

London, 16. sept. s. (Reuter). Do danes opoldne so nemška letala že štirikrat napadla London. Prvi trije alarmi so trajali 35, oziroma 45 in 39 minut. V nobenem izmed teh alarmov pa sovražna letala niso dospela nad središče Londona. Le pri četrtem napadu, ki je sledil opoldne, je več sovražnih letal prodrla do prestolnice. Te-
da je tudi protiletalsko topništvo v središču mesta stopilo v akcijo. Slišati je bilo oddaljene detonacije eksplozij, ki so jih povzročile bombe. Kolikor je znano so nemška letala vrgla bombe na neki trgovski del londonske periferije.

Pri prvih treh napadih so bile nemške formacije zavrnjene, preden so dosegle mesto samo. Prva formacija je štela okrog 50 bombnikov. Pri tem je bilo opaženo, da so letala nemška letala tesno drugo ob drugem, ne pa v dolgi vrsti kakor ob prvih dotedajšnjih napadih. Takoj ob obali jih je sprejel silen zaporni ogenj protiletalskega topništva, dalje v notranjosti pa so jih napadli še angleški lovci in jih po polurni borbi prisilili, da so se obrnila.

Slično se je zgodilo pri drugem in tretjem napadu, dočim so pri četrtem napadu nekateri bombniki prodrli nad London.

London, 16. sept. j. (Reuter). Popoldne ob 14.12 je bil dan že četrty letalski alarm. Sovražna letala so vrgla več bomb na razne okraje mesta. Razen Londona pa so sovražna letala obiskala tudi še razna mesta v londonski okolici ter bombardirala cilje ob severovzhodni in severozahodni obali.

London, 16. septembra. s. (Ass. Press). Današnji četrty letalski alarm se je pričel ob 14.10 in je trajal skoro polno štiri ure. Letal samih zaradi nizkih oblakov sicer ni bilo videti, pač pa so bile nad oblaki hude letalske borbe in slišati je bilo stalno streljanje strojin. Od časa do časa je stopilo v prestolnici v akcijo tudi protiletalsko topništvo.

Zvečer peti alarm

London, 16. sept. s. (Reuter). V splošnem je imela nemška letalska aktivnost nad Anglijo danes manjši obseg. Letalsko ministrstvo javlja, da so bile vržene bombe tekom dneva na več točk v Angliji, da pa ni bila povzročena velika škoda in število žrtev je bilo majhno. Novinske agencije javljajo, da so napadi veljali v glavnem severozahodni in severovzhodni Angliji.

Zvečer je bil v Londonu dan peti letalski alarm.

Angleško poročilo o bojih v nedeljo

London, 16. sept. j. (Reuter). Uradno javljajo, da je bilo včeraj sestreljenih skupno 185 nemških letal. Komunike letalskega ministrstva in ministrstva za notranjo varnost pravi o včerajšnjih napadih med drugim:

V začetku popoldneva je velika formacija nemških letal preletela angleško obalo v Kentu ter poizkušala prodreti na London. Protiletalsko topništvo je otvorilo ogenj in pretrgalo napadalce, ki so jih sedniku Rooseveltu, da sme takoj vpoklicati civilno gardo; 5. odobritev obvezne vojaške službe za moške v starosti od 21. do 31. leta; 6. začetek vojaških del na Pacifiku ter končno sporazum z Veliko Britanijo glede odstopa važnih oporišč proti predaji 50 starih rušilcev. Po mnenju navedene revije približujejo ta dejstva Zedinjene države evropskim vprašanjem, ustvarjajo ozračje za nove zapletitve in napenjanje lok na Tihem oceanu proti Japonski.

razen tega naša lovška letala nad obalo zapletla v močne borbe. Kasneje popoldne so sovražna letala izvršila dva manjša napada v okolici Portlanda in Southamptona. Tu je bilo razdejanih nekaj hiš in zaneženih precej manjših požarov, ki pa so bili kmalu omejeni. Število žrtev ni znano. Nekatera letala so si izsilila pot do londonskega področja, kjer so bila zapletena v borbo od novih formacij naših lovcev. Na več točkah v londonskem področju so bile vržene bombe. Nadalje so padle bombe na številnih krajih jugovzhodne Anglije. Nastali so številni majhni požari in kakor se je izvedelo, so bile v raznih distriktih poškodovane hiše. V distriktih severno od Londona je bilo povzročeno dokaj škode na upravnih in industrijskih poslopih. O številu žrtev še ni podrobnosti, toda po številkah, ki so bile doslej javljene, število žrtev ne bo zelo veliko.

Pohvala obrežni obrambi

London, 16. septembra. AA. (Reuter). Letalsko ministrstvo je izdalo naredbu na vse letalske eskadrije, ki so pridlele obrežni obrambi. Naredba izraža moštvo vseh eskadril priznanje vojnega kabineta za nesebično, požrtvovalno in odločno službo.

Streljanje preko Kanala

London, 16. sept. s. (Reuter). Davi je nemško težko topništvo preko Kanala zopet obstreljevalo Dover in okolice. Oddane pa so bile samo štiri salve in po 10 minutah je streljanje ponehalo. V trenutku, ko se je začelo bombardiranje so bile ravno ulice v Doveru polne ljudi. Bombardiranje pa ni povzročilo velike škode. Ubit ni bil nihče, 11 oseb je bilo ranjenih. Angleški težki topovi so preko Kanala oddali okrog 20 salv.

Dež

London, 16. sept. s. (Reuter). Popoldne je začelo nad Kanalom močno deževati. Po več tednih primeroma lepega vremena je nastopil znaten vremenski preobrat.

Ameriška ugibanja o nemškem vpadu

New York, 16. sept. br. (CBS). Ameriški listi tudi danes mnogo razpravljajo o vprašanju, kdaj se bo pričel nemški napad na Anglijo. Včeraj so se razširile vesti, da se bo nemški vpad pričel danes. Po drugih vesteh je bil odgojen za nekaj dni. Listi opozarjajo, da je angleški ministrski predsednik pretekli teden napovedal, da bo sedanji teden odločilnega pomena za veliko borbo med Veliko Britanijo in Nemčijo. Meteorološka poročila iz Evrope pa kažejo, da bo vreme nad Kanalom ta teden zelo neugodno ter da bo morje nemirno. Spritico tega prihajajo »Herald Tribune« do zaključka, da nemške invazije v Veliko Britanijo ta teden še ne bo.

Odstranitev bombe izpred katedrale sv. Pavla

London, 16. sept. s. (Reuter). O odstranitvi tisočkilogramske bombe, ki je ogrožala katedralo sv. Pavla, poročajo nekateri novih podrobnosti. Pri delih za odstranitev bombe je sodelovalo pod vodstvom kanadskega oficirja Davisa pet vojakov. Bili so na delu nepretrgoma 72 ur.

Medtem so oblasti odredile evakuacijo vse okolice katedrale sv. Pavla, da bi preprečile žrtve, če bi bomba eksplodirala. Prav tako so se morali izseliti prebivalci vseh hiš v ulicah, po katerih je bila bom-

ba potem odpeljana. Sedaj so se prebivalci s hiš v okolici katedrale smeli zopet vrniti v svoje domove.

Dve bombi v kraljevi palači

London, 16. septembra s. (Reuter). O včerajšnjem bombardiranju buckinghamske kraljeve palače poročajo še nekaj podrobnosti. Obe eksplozivni bombi, ki ju je vrglo nemško letalo na palačo, sta bili tempirani in doslej se nista eksplodirali. Ena izmed bomb je padla na travnik poleg palače, druga pa je zadelala kupnico v zasebnih prostorih kraljice. Pončci se obe bombi odstranili iz bližine palače ter ju postavili poleg ribnika v dvorskem parku.

Letalo, ki je napadlo palačo, je bilo eno iz skupine 30 bombnikov tipa Dornier, ki so se v višini 6.400 m popreje zanaletli v borbo z lovci Spitfire. Letalo je bilo sestreljeno.

Zboljšana obramba Londona

Tokio, 16. septembra. s. Poročevalec agencije Domei iz Londona javlja o včerajšnjih letalskih bitkah nad Londonom, da se je očitno angleška letalska obramba izboljšala. Nova balonska zavora, ki povzroča, da morajo leteti bombniki mnogo višje nego doslej, povzroča nemškimi letalom nove preglavice. Pa tudi zaporni ogenj protiletalskega topništva nad Londonom je mnogo močnejši, kakor je bil

Številni požari v Angliji

Nemška poročila o napadih v nedeljo in ponedeljek Napadi na angleške ladje

Berlin, 16. sept. AA. (DNB). Nemško vrhovno poveljstvo sporoča: Dne 15. ter v noči med 15. in 16. septembrom so nemška letala navzlic slabemu vremenu uspešno nadaljevala z napadi na London. Bojna letala so metala bombe na doke in pristaniške naprave. V Bromleju so bili zadeti plinski rezervoarji, kakor tudi neko skladišče olja, nato pa železniške postaje in industrijski predeli, ki so važni za vojno industrijo v Woolwichu. Povsod so bili povzročeni požari. Prišlo je do letalskih spopadov. Vržene so bile tudi bombe na pristaniške naprave v Doveru in Portlandu, kjer je bilo zažgano neko skladišče olja. Razen tega so bile vržene bombe na letalsko tovarno v Southamptonu.

Vzdolž Irse in Škotske so bile vržene bombe na trgovske ladje. Potopljene sta bili dve ladji s skupno 17.000 tonami. Ena ladja je bila težko poškodovana. Potopljena je bila tudi ena ladja v Rokavskem prelivu, ki je imela 8.000 ton. Bojna letala so izvedla napad tudi na Birmingham, kjer so prav tako povzročili požare. Nadaljuje se polaganje min.

Britanska letala so poskušala ponoči napasti nekatere kraje v zapadni Nemčiji. Metala so bombe na stanovanjske četrti in je bilo v nekem kraju zadetih več zgradb in ena šola. Dve osebi sta bili ubiti, več pa ranjenih. Na Berlin ni bilo napada. Protiletalske baterije in lovška letala so zbila po eno britansko letalo, obrežne baterije in ogledniški čolni vojne mornarice pa so zbili tri sovražnikova letala. Včeraj je bilo zbitih 97 sovražnih letal, 43 nemških pa se ni vrnilo.

Berlin, 16. sept. br. (Stefani). O včerajšnjih letalskih napadih nad Veliko Britanijo so listi objavili danes nekaj podrobnosti. Nad Veliko Britanijo je prišlo do velikih spopadov z angleškimi letali. Očitno so Angleži koncentrirali okrog Londona večino svojih lovskih letal. Nemški bombniki so včeraj izvršili 4 velike napade na London in okolice. Odvrgli so nešteto bomb na mesto, v katerem je izbruhnili več novih požarov. Tudi arzenal v Woolwichu je bil znova zadet. Razdejana je bila tudi neka električna centrala. Neko nemško letalo je v Severnem morju napadlo večjo petrolejsko ladjo. Ladjo je zadelo nekaj bomb in se je potopila. Pri napadu na Lincoln so Nemci bombardirali posebno tamkajšnje letališče ter razdejali več hangarjev in druge vojaške naprave.

Berlin, 16. sept. j. (TOP). Nemški bombniki so v nedeljo popoldne napadli pristanišče Portland in tamkajšnje petrolejske depoje. Izbruhnili so ogromni požari z visokimi plameni in stebri črnega dima, ki so jih nemška letala na povratnih poletih še dolgo lahko opazovala.

2000 vagonov bomb

Berlin, 16. septembra. j. (DNB). Polslužbena nota, ki je bila izdana ob koncu prvega tedna ojačenega nemškega letalskega delovanja proti Angliji, prinaša pregled doslej doseženih rezultatov. Nota ugotavlja, da je londonsko prebivalstvo med 7. in 15. septembrom polovico vseh dni prebilo v stanju letalskih alarmov. Nemška letala so v tem času kakor silen plaz zmetala na London 22 milijonov kg bomb, ki so uničile tovarne, pristanišča, arzenale, železnice, skladišča, depoje hrane, kar je vse občutno zmanjšalo vojaško silo Velike Britanije.

Potopljena angleška ladja

Berlin, 16. septembra. j. (DNB). Neko nemško bojno letalo, ki je vršilo službo na

pred tednom dni. Angleška protiletalska obramba je sedaj tako opremljena, da bi se bilo to pred tremi mesci zdejo še nemogoče.

Šolanje avstralskih pilotov

Melbourne, 16. septembra. AA. (Reuter.) Avstralski ministrski predsednik Menzies je izjavil, da bo zaradi ojačenja letalstva do konca t. m. odprtih še sedem novih pilotovskih šol.

Akcija angleških letal nad Nemčijo

London, 16. septembra. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja v svojem nocošnjem komuniqueju: Preteklo noč so angleška letala zopet napadla vojaške objekte v Berlinu.

Dalje so bili izvedeni novi nočni napadi na koncentracije vojnega materiala, tovarne, čolne, ladje in doke v Hamburgu, Wilhelmshavenu, Antverpenu, Vlissingenu, Ostendu, Dunkerqueu, Calaisu in Boulogneu. Druge edince so bombardirale železniška križišča v Hammu, Osnabrücku. Sostu in Krefeldu ter tovarne kolodvora v Hamburgu. Pri ljimudnu so bombe zadale neko vojaško preskrbovalno ladjo, dve drugi taki ladji pa sta bili zadeti v bližini holandske obale.

V Le Havru so bili napadeni doki in ladje. Tako ladje ob pomolih kakor tudi pomoli sami so bili zadeti.

Göring nad Londonom

Berlin, 16. sept. br. (Stefani). Kakor znano vodi letalsko ofenzivo proti Angliji osebno maršal Göring. V poslednjih 24 urah se je hotel sam prepričati o učinkovitosti nemških letalskih napadov na južnovzhodno Anglijo in London. Zato se je z nekim bombnikom, ki sta ga spremljali dve lovski letali, sam odpravil čez Kanal. Bil je tudi nad Londonom in je nekaj časa krožil nad njim.

Ko se je vrnil, je novinarjem izjavil, da se je na lastne oči prepričal o silnem razdejanju, ki so ga povzročila nemška letala. Nemški letalci so znova govorili legendarno dejanja, kakor se je to zgodilo pri pohodu na Poljsko in v vojni proti Franciji. Nemško letalstvo bo v resnici dočela pripravilo uničenje poslednjega nemškega sovražnika. Povračevalni napadi, ki so jih doslej izvršili nemški bombniki, so tudi najbolj dokaz, da nemško letalstvo obvlada ozračje nad Anglijo.

Bombardiranje Ulstra

Stockholm, 16. sept. br. (Stefani). »Stockholms Tidningen« poroča, da so bili včeraj tudi kraji v severni Irski bombardirani. Glavno mesto Ulstra Belfast pa tudi drugi kraji v tej pokrajini so bili močno bombardirani. Škoda je znatna, vendar ni bilo večjih človeških žrtev.

Napadi na francosko obalo niso večji

Berlin, 16. sept. j. (DNB). Angleška poročila trdijo, da je britansko letalstvo pričelo zračno ofenzivo proti vsem pristaniščem na drugi obali Rokavskega preliva. Vojaški strokovnjaki v Berlinu pripominjajo k tej angleški trditvi, da bombardiranje francoske kanalske obale te dni ni bilo prav nič močnejše kakor v vseh minulih dneh, ko so britanska letala vsako noč razen tega napadala tudi Berlin.

Bombe na nizozemsko mesto

Amsterdam, 16. sept. j. (TOP). Kakor poroča holandska brzojavna agencija, je minuli noči angleško letalo vrglo 8 eksplozivnih in 5 zažigalnih bomb na mesto Halsteren. Pri tem je bilo hudo poškodovanih 12 delavskih hiš. Človeških žrtev k sreči ni bilo.

Nemške informacije o razpoloženju Londončanov

Berlin, 16. septembra. AA. Posebni vojni dopisnik DNB-a poroča: Včeraj in danes zjutraj so bile zelo srdite zračne borbe nad Anglijo in Rokavom. Prvič po daljšem času se je zdelo, da so Angleži opustili navado kar obrniti izgube, t. j. javljati svoje izgube kot nemške, nemške pa kot svoje. Prenehali so s tem v toliko, da so od 79 angleških zbitih letal napravili 179 nemških zbitih letal. Kakor se vidi, se tokrat niso zadovoljili z navadno obrnitvijo izgub temveč so šli daleč čez to mejo, ki je bila doslej pri njih v navadi. To so verjetno napravili zaradi tega, da bi vsaj za trenutek potolažili vedno večje nezadovoljstvo in nerazpoloženje prebivalstva Velike Britanije. Da obstoja tako nezadovoljstvo angleških množic, priznava

Nadaljevanje na 2. str.

sedaj celo ameriški tisk. Londonsko prebivalstvo se je lahko v nedeljo in danes prepričalo, da ničesar ne pomagajo številne nove metode obrambe Londona, četudi so zbrali večino lovskih eskadril okoli prestolnice in znatno okrepili protiletalsko topništvo. V Londonu vsi javno govorijo, da so od 168 ur v minulim tednu prebili 70 ur v zakloniščih, ki so se vrh tega pokazala še za pomanjkljiva. V Londonu vsako z nezadovoljstvom naglašajo, da je bilo v zadnji 24 ur nič manj kot sedem alarmov. Pri takem stanju stvari in takem razpoloženju ne more angleško letalstvo storiti drugega kot izmišljati si v svojih uradnih poročilih uspehe, da bi s trditvami o »veliki zmagi« nad Londonom potolažilo ljudi. Dosedanje izkušnje v sedanji vojni so že dovolj dokazale, da Angleži ob kritičnih položajih vedno govorijo o »velikih zmagah«.

Nevarnost epidemij v angleški prestolnici

Berlin, 16. sept. AA. (DNB) Po raznih poročilih, ki prihajajo iz Anglije skozí nevarne države obstoji velika bojazen pred epidemijami. Ta strah je upravičen zaradi tega, ker so nemške bombe v mnogih londonskih krajih hudo poškodovale kanale in niso popokale le vodovodne cevi,

temveč je tudi umazanija iz kanalov na več krajih udarila na površje. Zapovrstno bombardiranje pa onemogoča popravilo kanalov.

Zaprti kinematografi

Stockholm, 16. sept. j. (DNB). Po informacijah, ki so prispale semkaj, je izdalo angleško notranje ministrstvo uredbu, da se morajo vsi filmi, kar jih je v Londonu, oddati policijskim oblastvom. Filmski trakovi bodo zbrani ter odpremljeni iz Londona ali pa spravljani v varnih podzemeljskih prostorih. Zaradi tega bodo z današnjim dnevom prenehala s predstavami še poslednja londonska kinogledališča, ki niso že poprej zaprta vrata.

Kratek nočni alarm v Berlinu

Berlin, 16. sept. j. (DNB) V noči od 15. na 16. t. m. je bil okrog polnoči v Berlinu dan letalski alarm, ki je pa trajal le kratko časa. Več britanskih letal se je poskušalo približati nemški prestolnici. Toda še predno so letala dosegla zaporno črto zunanega berlinskega obrambnega pasu, so bila zaradi učinkovitega ognja nemškega protiletalskega topništva prisiljena k umiku. Na Berlin nikjer niso bile vržene bombe.

Volitve na švedskem

Pri parlamentarnih volitvah je dosegla dosedanja socialistična vlada absolutno večino

Stockholm, 16. sept. j. (TOP) Volitve v švedski parlament so dale naslednji rezultat:

Desničarji so dobili 503.408 glasov in 23 mandata (izgubili so 2 mandata), ljudska stranka 268.902 glasov in 23 mandata (4 manj kakor doslej), agrarci 341.353 glasov in 28 mandata (8 manj), socialni demokrati 1.527.631 glasov in 134 mandata (22 več kakor doslej), švedski socialisti 1.8354 in nobenega mandata (izgubili vseh 6 dosedanjih), komunisti 100.349 glasov in 8 mandata (2 manj kakor doslej). Socialno-demokratska stranka je dosegla s tem veliko zmago in razpolaga sedaj v švedskem parlamentu s 134 napram 86 mandatom vseh drugih strank. Švedska socialno-demokratska stranka se zavzema za politiko nevtralnosti, vendar pa ob enem zahteva oboroževanje v najvišji meri.

Stockholm, 16. septembra. j. (TOP). Glede na izid preliminarne volitve v šved-

ski parlament, ki je prinesel veliko zmago Hanssonovi vladi, naglašajo v švedskih političnih krogih, da se lahko smatrajo te volitve tudi kot pritrditev švedskega ljudstva k dosednji politiki Hanssonove vlade. Nevtralnost, ki je bila osnovna linija dosedanje vladne politike bo ostala tudi v bodoče točka največje pozornosti. Švedska je odločena to nevtralnost držati tudi nadalje, ne da bi pri tem seveda ne upoštevala potreb časa, ki ji narekujejo, da mora biti švedska zmerom pripravljena za primer vojne.

Švedski parnik v stiski

Stockholm, 16. sept. AA. (DNB) »Nya Dagblätt Alehand« poroča, da 5600 ton švedska ladja »Laponia« plove brez pomoči po Atlantskem oceanu. Zdi se, da je brez krmila in da ji je zmanjkalo tudi goriva. Stanje ladje je zelo kritično. Stalno s signali prosi za pomoč.

Zedinjene države bodo podprle obnovo Francije

Nastop novega francoskega veleposlanika v Washingtonu

Washington, 16. sept. e. (Havas). Henry Eyles, francoski veleposlanik v Washingtonu, je izročil svoja akreditivna pisma predsedniku Zedinjenih držav Rooseveltu. V svojem nagovoru je dejal:

Moja domovina preživlja najbolj tragične trenutke v teku svoje silne zgodovine. Za nas Francoze, kakor vse kaže, vojna še ni končana. Grozno trpljenje, moralno kakor tudi fizično, bo še dolgo časa prišlo k mnogim francoskim državljanom. Zene in otroci bodo dolgo čakali na svoje očete, ki so v težkem suženstvu, toda kljub vsem tem nezgodam ne more francoske duhovne moči nihče uničiti in bo še vedno obstajalo francosko edinstvo, ki je tudi še prej moralo prenesti težke preizkušnje.

V svojem odgovoru je predsednik Roosevelt dejal: Nenavadno sem srečen, ko žujem, da je Francija kljub vsem nezgodam, ki so jo doletele, v svojem srcu še nadalje ohranila svoje ideale. Francozi so tako kakor moja tudi simpatija ameriškega naroda in prepričan sem, da bo francosko edinstvo, ki je bilo tolikokrat preizkušeno, obstajalo še naprej. Zagotavljam vam, da boste v Washingtonu kakor tudi pri meni vedno imeli polno podporo v svojih prizadevanjih, da rešite vračanje, ki so vam postavljeni in da poglabljate prijateljske odnose, ki obstoje med našima državama.

Leon Blum aretiran

Vichy, 16. sept. s. (Ass. Press). Včeraj je bil aretiran v Vichyju tudi bivši min. predsednik Leon Blum. Odveden je bil v zapor v grad pri Riomu, kjer so že od prej v zaporih Daladier, Reynaud in Mandel, kakor tudi general Gamelin.

Vsi aretiranci so zaprti v ločenih prostorih in jim ni dovoljen noben medsebojen

stik. Ločeno se smejo nekaj ur sprehajati na dvorišču gradu.

Naloga francoske mladine

Vichy, 16. septembra. AA. (Havas) Revolucija, katero je predvidel maršal Petain, bo izvedena le po vsej francoski mladini. Tako je izjavil vodja francoske mladine. Želim, da bi se povsod pokazala francoska mladina v delu, v telesnih in duševnih naporih in v volji za veličino. V temeljnih bomo spremenili običaje v tej državi samo tedaj, če se bomo vrnili na stopinje njenega večnega duha. Če boste na vaših poteh naleteli na ovire in če boste naleteli na nepoštene, potem to povejte. Obljubljamo, da bomo podprli vsakogar, ki bo stremel za tem, da okrog njega zavladava pravica, da bo mogoče zgraditi novo Francijo.

Protizidovske demonstracije

Zeneva, 16. sept. AA. (DNB) Iz Clermont-Ferranta in Nice poročajo, da je prišlo v Alžiru in Nici v petek in soboto do demonstracij proti tujcem iz Južne Afrike.

Pogajanja med Vichyjem in Berlinom

Vichy, 16. sept. br. (Stefani) Davi se je sestala francoska vlada pod vodstvom podpredsednika ministrskega sveta Lavala. Na seji je zunanji minister Baudoin podal daljši ekspezo o svojih razgovorih z nemškimi diplomatskimi predstavniki, s katerimi se je sestal v Parizu, kjer se je mu dila poslednje dni. Razgovori v Parizu so se znova nanašali na eventualno preselitev francoske vlade v Versailles.

Indski nacionalisti pripravljeni za pogajanja

Vztrajajo na neodvisnosti Indije, borbo z vsemi sredstvi pa odlagajo za čas po koncu sedanje vojne

Bombay, 16. sept. br. (CBS) Izvršni odbor indijskega nacionalističnega pokreta je imel sejo, na kateri je Gandi govoril o odnosih do Velike Britanije. Gandi je naglasil, da za sedaj ne namerava proglasiti državljanske nepokorščine indijskega naroda, ker noče povzročati Veliki Britaniji težav ob uri, ko prestopa najhujšo življenjsko borbo. To pa ne pomeni, da bi se indijski nacionalisti odrekli svojih zahtev, da mora Indija postati neodvisna. Izjavil je, da je stavil angleškemu podkralju nove predloge za ustavno ureditev Indije.

Izvršni odbor je sprejel v tem smislu tudi posebno resolucijo, v kateri pravi, da se Indijci ne bodo nehalno borili za svojo neodvisnost. Dokler pa bo Anglija v taki stiski, kakor je sedaj, ne bodo začeli borbe z vsemi sredstvi za doseg svojega cilja.

Simla, 16. sept. s. (Reuter) V tukajšnjih uradnih angleških krogih pripominjajo k resoluciji, ki jo je včeraj sprejel indijski kongres, da odpira nekatere pomirjevalne vidike napram angleški vladi. Z zanimanjem je bila sprejeta tudi Gandijeva izjava, da ni govora o proglasitvi splošne državljanske nepokorščine v Indiji. V angleških merodajnih krogih smatrajo na-

dalje, da pomeni odločitev kongresa o prepustitvi polnomočí Gandiju, da zaenkrat ni računati s kako nenadno akcijo.

Spopadi na meji Indokine

Vichy, 16. sept. p. Po vesteh iz Hanoja je prišlo pri obmejnem kraju Hokeju na indokitski meji do resnega incidenta. Po spopadu z indokitskimi obmejnimi stražami so kitajski čete maršala Čangkajskega zasedle mesto Hokej.

Saigon, 16. sept. s. (Col. B. C.) Kitajski vojski so razstrelili železniški most na meji francoske Indokine.

Letalski napadi na Čungking

Tokio, 16. sept. s. (Reuter) Letala japonske vojske morarice so danes izvedla bombni napad na kitajsko prestolnico Čungking. Napad je bil izvršen v gosti megli. Bil je to že 40 japonskih letalskih napad na Čungking.

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

PRODİRANJE V EGIPT

Nova faza afriške vojne — Napad na hidroavionsko oporišče na Malti
Potopljena angleška podmornica — Letalski spopadi

Rim, 16. sept. br. (Stefani). Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je objavilo danes svoje 101. službeno vojno poročilo, ki v njem pravi:

Naše prednje čete so zavzele Solum in prodrele dalje proti vzhodu. Okrog 50 sovražnih oklopnih avtomobilov in tankov je bilo uničenih. Na umiku so sovražni oddelki zažgali več skladišč. Sprčo intenzivne akcije našega letalstva so imeli mnogo izgub.

Formacija naših letal je napadla in v strmoglavskih poletih bombardirala letalsko pristanišče v Halfaru na Malti. S točnim merjenjem je zadelo postojanke protiletalskega topništva, hangarje in druge naprave. Opažena je bila silna eksplozija, ki ji je sledil požar večjega obsega. Sovražna lovska letala so se dvignila s svojih oporišč, a se niso hotela spopasti z našimi lovskimi letali, ki so spremljala formacije strmoglavcev, pač pa so napadla strmoglavce, ki pa so se takoj postavili v bran in so sestrelili eno sovražno letalo, druga pa so močno poškodovali. Vsa naša letala so se vrnila na svoja oporišča.

Na vzhodnem Sredozemskem morju so naši brzi čolni potopili neko sovražno podmornico. Skupina naših letal pa je napadla sovražno križarko in neka bomba srednjega kalibra jo je zadelo v sredo.

V Vzhodni Afriki so naša letala bombardirala šotore na področju okrog Gozregeda v Sudanu. Sovražna letala so napadla Asab, Massauo, Debaroo, Asmaro in Guro. Skupno so bili večerj 4 domačini ranjeni. Materialna škoda je bila omejenega obsega. V Matem si oboje domačini prenetili in pogнали v beg neko karavano, ki jo je vodil neki avstralski kapetan. Karavana je skušala prodreti na naše ozemlje.

Razširjenje vojne v Afriki

Rim, 16. sept. AA. (Stefani) »Piccolo« prinaša članek generala Bolatia, v katerem se bavi s sedanjim vojnimi položajem sil osi. Ko je poudaril, da so vojni dogodki v zadnjih dneh dobili močnejši tok, je general pripomnil, da so italijanska letala nadaljevala z uničevanjem sovražnikovih pomorskih oporišč v Sredozemskem morju, Sueskem kanalu in Rdečem morju, medtem ko so kopenske sile povsod vdrle na sovražnikovo ozemlje tako v Egiptu, kakor Keniji in Sudanu. Italijanska mornarica razširja svoje delovanje na Atlantski in Indijski ocean. Medtem nemško letalstvo sistematično uničuje letalske objekte v Angliji. Ni še mogoče govoriti o odločilnem obdobju, ker bo vojna še težka, zlasti pa na italijansko-britanskem bojnem polju. Britanska mornarica v Sredozemskem morju je močno ojačena. Kenijo smatrajo kot zadnjo postojanko, ki varuje varnost Južne Afrike. V Egiptu je zbranih več kot 80.000 angleških vojakov, ki so začeli bojevoženost. Tam je tudi zbranih mnogo mehaniziranih sredstev, prav tako pa je ojačanje priselilo tudi iz Somalije, Palestine, Avstralije, Rodezije in Nove Zelandije. K temu je treba prišteti še Poljske, Francoze in španske miličnike, ki so bili v sestavi vzhodne vojske. Toda Anglija se nahaja v težkem položaju, zlasti po izjavah Roosevelta in Wilkieja, ki sta proti vmešavanju v evropsko vojno. Nemški tisk zato pravilno svetuje Angliji, naj neha z odporom, da bi rešila tisto, kar se rešiti da. Toda dokler traja angleški odpor, bosta Italija in Nemčija storili vse, kar je v njih, da bi sovražnika popolnoma uničili.

Italijani o pomenu zavzetja Soluma

Rim, 16. septembra. AA. (Stefani). Italijanski listi pišejo o najnovejših operacijah italijanskih čet blizu Soluma. Listi poudarjajo, da so službeno poročila italijanskega vrhovnega poveljstva o teh operacijah zelo kratka in skromna. Mnogoteri bralec morebiti iz teh poročil ne more v zadostni meri uvideti velikega pomena teh italijanskih uspehov, za katere pravijo listi, da jih ne morejo zmanjšati nobene nasprotne trditve britanske propagande. Ta propaganda je napovedala že več dni doseg, katerim se ni bilo mogoče izogniti, sedaj pa skušajo dokazovati, da Solum za Veliko Britanijo nima nobenega strateškega pomena. Toda splošno je znano dejstvo iz najbližje preteklosti, ki dokazuje čisto nasprotno od britanskega pojmovanja strateškega pomena Soluma.

Znano je, da so predstavniki Velike Britanije v Franciji o priliki sklenitev miru v Sidu 1912, ko je bila končana italijansko-kurška vojna, odločno zahtevali, da se Solum ne odstopi Italiji. Tedaj je britanska diplomacija opravičevala to trditev, češ da je Solum življenjskega pomena za Egipt. Dejansko je Solum, pravijo listi, edina uporabljiva luka za pušavske kraje severoz-

padnega dela Egipta. Med svetovno vojno so zapadno-evropske sile v londonski pogodbi obljubile Solum Italiji. Toda na mirovni konferenci je zastopnik Velike Britanije odločno nastopil proti podelitvi Soluma Italiji. Britanski zastopnik je tedaj izjavil Ital. kandidatu Crespiju, da Egipt niti s strateškega niti gospodarskega stališča ne more prepustiti komu drugemu solumskega zaliva.

Vtis v Angliji

Kairo, 16. sept. j. (Reuter) Zasedba Soluma po italijanskih četah je razumljivo vzbudila v Angliji občutek zaskrbljenosti. Položaj pa vendar ni tak, da bi opraviceval tako zaskrbljenost. Treba je pričakovati še mnogoštevne akcije te vrste, katerih razplet bo tak, da bodo morda italijanske čete brez direktne nevarnosti za našo državo izvršile še nadaljnje slične prodore.

Sodba sovjetskega tiska

Moskva, 16. sept. j. (Stefani). Glasilo sovjetske armade »Krasnaja zvezda« pravi v svojem komentariju italijanskih vojaških operacij proti Veliki Britaniji v Egiptu, da italijanska vojna mornarica in letalstvo trdno držita v rokah kontrolo nad prometnimi potmi, ki vodijo iz Italije v Severno Afriko. Angleško pomorsko oporišče Malto je Italija napravila že skoraj popolnoma neuporabno. Glede na te uspehe bo Italija nedvomno našla tudi dovolj sile in sredstev, ki jih bo lahko vrgla proti britanskim ojačenjem, ki so zadnji čas prispela v Egipt. Sovjetski list naglašja dalje, da je Italija dosegla lepe uspehe tudi v Vzhodni Afriki, kjer je zasedla izvrstna izhodišča za nadaljnje operacije.

Italija in Egipt

Rim, 16. septembra. AA. (Stefani). Kar se tiče odnosov med Italijo in Egiptom po italijanskem posredovanju po egiptskem ozemlju, ugotavljajo v obveščenih rimskih krogih, da Italija z vstopom vojne proti Veliki Britaniji ni imela namena potegniti Egipta ali na drugih držav v spopad, kakor je bil to izrečno izjavil Mussolini v svojem govoru 10. junija. Egipt je po svo-

ji strani večkrat kazal namen, da ostane izven spopada, toda edino pod pritiskom Anglije se je Egipt po napovedu vojne odločil za prekinitve diplomatskih odnosov z Italijo, vendar je odklonil, da bi se smatral v vojnem stanju proti Italiji, kakor so to želeli Angleži. Anglija je iz Egipta naredila oporišče za svoje operacije proti italijanskemu ozemlju v Libiji in Vzhodni Afriki. Egiptska vlada na ni bila v stanju upreti se temu, da bi Angleži v svoje namene uporabljali egiptsko ozemlje. V rimskih krogih poudarja, da je italijanska akcija naperjena proti Angležem, ki so na egiptskem ozemlju, nikakor pa ne proti egiptskemu narodu.

Alarmi na Malti

Kairo, 16. sept. s. (Reuter) V soboto so italijanska letala zopet trikrat napadla Malto, včeraj pa je sledil zopet nov napad. Ta je bil posebno silovit. Izvedla ga je močna formacija strmoglavcev, ki so bombardirali predvsem oporišče angleških vojnih letal. Povzročena je bila le majhna škoda in žrtev ni bilo. Angleška lovska letala so napadla sovražno formacijo, čeprav je bila ta v veliki premoči in so menda eno italijansko letalo sestrelila.

Angleška poročila

Kairo, 16. sept. br. (Reuter) Italijanska ofenziva na egiptski meji počasi napreduje. V soboto so zavzeli Solum in Mussulo. Kraj Bernu ki leži 12 km južno od Soluma. Neka večja italijanska kolona je pričela prodirati proti Halfaju. Angleške motorizirane čete in letala povzročajo Italijanom silne težave. Posebno hudo je trpela italijanska kolona na poti proti Halfaju, ker so jo angleška letala ponovno ostro bombardirala.

Vse te operacije pa po zatrjevanju tukajšnjih vojaških krogov nimajo posebne vojaškega pomena. Angleži so se iz omenjenih krajev že pred nekaj časa umaknili, ker so bili večinoma porušeni o priliki italijanskih letalskih napadov. Proti Italijanom operirajo zgolj letala in motorizirani oddelki. Glavna angleška vojska se je medtem že razvrstila precej daleč proti vzhodu, ker bi ji bile operacije v puščavskem ozemlju vzdolž libijske meje zelo otežene.

Prvi vpoklici v USA

60.000 miličnikov se mora javiti v 10 dneh, prvi rekruti po splošni vojaški obveznosti pa bodo vpoklicani sredi novembra — Pogreb predsednika parlamenta

Washington, 16. sept. j. (AR) Po dosedanjih dispozicijah bo predsednik Roosevelt že danes ali jutri podpisal zakon o splošni vojaški dolžnosti v Zedinjenih državah. V poučenih washingtonskih krogih računajo, da se bo novavežen vojnih obvezancev, ki jih bo približno 16,5 milijona, pričelo sredi oktobra, dočim bodo vpoklicali sledili mesec kasneje. Po sodbi ameriškega tiska bo prvi poziv obsegal približno 400.000 moških, od katerih pa jih bo v letošnjem letu dejansko nastopilo vojaško službo le kakih 75.000. Kredit 1,75 milijard dolarjev, ki ga je sedaj naknadno zahteval predsednik Roosevelt, bo služil za kritje stroškov vojaške službe v prvem letu splošne vojaške dolžnosti.

Washington, 16. sept. s. (Col. B. C.) Danes je bilo poklicanih pod orožje 60.000 članov ameriške milice nacionalne garde. Ostali bodo na orožnih vajah eno leto. Miličniki se morajo javiti v svojih zbirališčih v 10 dneh. Je to prvič v zgodovini, da je bila v Zedinjenih državah mobilizirana milica v mirnem času.

Washington, 16. sept. s. (Col. B. C.) Zaradi priprav za državni pogreb predsednika reprezentativne zbornice Bankheada so danes zastali vsi državni posli. Popoldne sta se sestali obe zbornici v kongresnem poslopu k komemoracijski svečanosti. Pogreb predsednika Bankheada bo v Alabami. Udeleželi se ga bo predvsem predsednik Roosevelt, ki bo odpotoval na pogreb v posebnem vlakcu.

Chicago pozdravlja Willkiea

Chicago, 16. sept. j. (Ass. Press.) Ko se je republikanski kandidat za predsednika Zedinjenih držav Wendell Willkie v soboto peljal po čikaških ulicah, mu je prebivalstvo privedlo burne ovacije. Lassale Street, po katerih se je peljal Willkie, od povratka Lindbergha s prvega poleta čez Atlantik se ni doživela takega navdušenja in takega dežja papirja in konfetijev kakor to soboto.

Pacifiška obramba

Washington, 16. sept. s. (Reuter) Danes bo tu konferenca, ki se je udeležijo ameriški zunanji minister Hull, angleški veleposlanik lord Lotian in avstralski poslanik

Casey. Konferenca bo obravnavala vprašanja skupne obrambe v Tihem Oceanu.

Eksplodizija v ameriški municijski tovarni

Washington, 16. sept. s. (Col. B. C.) Ameriška tajna policija je odredila strogo preiskavo o vzrokih velike eksplozije v municijski tovarni v Kervilleu. Po zadnjih podatkih je bilo ubitih pri eksploziji 47 oseb.

V Rusiji vpoklicana dva letnika

Moskva, 16. sept. br. (Reuter) V Rusiji sta bila včeraj vpoklicana dva letnika. Komuniste, ki ga je o tem izdala agencija Tass, pravi, da je bil ta ukrep izdan zato, da bi bil ruski narod, popolnoma pripravljen na vsak primer. »Trude« razpravlja v zvezi s tem o mednarodnem položaju in prihaja do zaključka, da se je v zadnjem času mednarodni politični položaj zelo zamotal, tako da je težko napovedati, kako se bodo mednarodne prilike razvijale v bližnjih dneh. Ukrep, ki ga je izdala vlada, je, sprito tega popolnoma utemeljen. Tudi »Pravda« beleži v svojem komentariju o vpoklicu dveh letnikov ruskih obveznikov, da je bil ukrep ruske vlade povsem premišljen ter da odgovarja sedanjemu mednarodnemu položaju.

Moskva, 16. sept. AA. (Tass.) Letos je z medicinskih fakultet prišlo 14.475 mladih zdravnikov. V razne medicinske ustanove je bilo poslanih 6.600 mladih zdravnikov v Ukrajino, 1780 v Rusijo, 420 v Karelijo, 130 pa v druge kraje. V vsake kraje je bilo poslanih 3490 novih zdravnikov.

Oprostilna sodba v belovarskem procesu

Bjelovar, 16. sept. o. Danes je bila vrogljena razsodba v kazenskem procesu pred tukajšnjim okrožnim sodiščem. Se je pričel 26. avgusta 1939 proti Martinu Kovarčiču in 14 soobtožencem. Vsi obtoženci so bili v preiskovalnem zaporu nad leto dni. Obtoženi so bili zaradi krvih dozgodov v vasi Veziseh, kjer je bilo v reteklo leto iz sasede ubitih 8 ljudi v borbi med dvema frakcijama HSS. V procesu je bilo zaslišanih nad 100 prič. Sodišče se je postavilo na stališče, da ni bila za nobene obtožence direktno dokazana krivda. Res je, da so bili mnogi obtoženci v času napada na cesti, da so nekateri streljali in imeli puške, vendar pa niso za nobenega priče izrecno izpovedale, da so vidle, da bi koga usmrtili ali ranili. Nekaterim pričam sodišče tudi ni verjelo. Državi tožilec je prijavil proti oprostitilni razsodbi revizijo. Vsi obtoženci so bili takoj izpuščeni iz preiskovalnega zapora.

Nemški obisk direktorja Avale

Beograd, 16. sept. AA. Nocoj je odpotoval v Berlin na obisk vodstva nemške uradne agencije »Deutsches Nachrichten-Bureau« (DNB) »ravnatelj agencije Avale Djordje Perić, ki bo za časa bivanja v Nemčiji gost DNB.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved: Hladno bo. Postopno se bo zvedrilo v zahodnih in severnih krajih. Pretežno oblačno bo v južnih krajih, kjer bo tudi deževalo.

Huda ura nad Polhovim gradcem

Nevarnost nove poplavne katastrofe opozarja na potrebo neodložljive regulacije Božne in Gradašnice — V Ljubljani rekord padavin

Polhov gradec, 16. sept.

Kakor je bila vsa ljubljanska okolica z mestom vred v soboto in nedeljo deležna močnega neprestanega deževja, tako je tudi v polhograjskem kotu oba dneva nesumljeno deževalo, zlasti se v noči od nedelje na ponedeljek. Znano je, da obilno in dolgotrajno deževje v polhograjskih hribovih sprlo škrljastih dolomitnih tal, ki ne prepuščajo vode, pomeni stalno in resno nevarnost poplav. Do idiličnega Polhovega gradca se vije od južne strani divje romantične, ozka soteska potoka Božne, v katerega se steka na stotine hudourniških grap in strug na obeh strmih škrljastih bregovih. Prav nič drugače ni naprej proti Ljubljani, kamor se do Dobrove vija ozka dolina reke Gradašnice, v katero se Božna izteka. Ob vsakem večjem deževju se naglo napolni hudourniške struge z vodo in obe reki ogražata z naraslim vodovjem posamezne domačije, raztresene vzdolž obeh sotesk, ter uničujeta tistih nekaj njiv, stisnjenih med bregove. Še dobro so v spominu med prebivalstvom starostne, katastrofalne poplave v letih 1924 in 1926, ki je razbesnelo vodovje stoterih hudournikov odnašalo s seboj in zasipalo cela naselja, domačije, miline, žage, plodno zemljo in je terjalo tudi nekaj človeških žrtev, da ne omenimo poginule živine.

Razumljivo je, da je bilo sprčo nevarnosti stalnih poplav zadnje deževne dni prebivalstvo polhograjske okolice v resnih skrbih, da se ne bi katastrofe izpred 14 oziroma 16 let spet ponovile, saj se nekateri še do danes niso opomogli od takratnega opustošenja in škode. V soboto je lilo ves dan po že itak premočenih tleh, ki se še od zadnje poplavne nevarnosti pred 14 dnevi niso niti malo osušila. V nedeljo je spet deževalo ves dan. Težki oblaki so se, gnani od močnih vetrov, podili od juga ter niso obetali nič dobrega. V noči od nedelje na ponedeljek pa se je odprlo nebo in lilo je v močnih curkih z najhujšo silo, ki jo je še pospeševal silen vihar. Prebivalci v samotnih grapah vzdolž Božne od Polhovega gradca proti Črnuemu vrhu pripovedujejo o strašnih urah, ki so jih preživeli. Nihče ni spal, vsi so z grozo in strahom prisluškovali besnemu divjanju vode, ki je drla sprčo silnih nalivov v Božno od vseh strani, lomila spotoma skale, krusila škrljave, podirala drevesa — vse je kazalo, da se bodo ponovile grozote sodnih dni iz let 1924 in 1926. Prav v zadnjem trenutku, ko se je razbesnelo vodovje Božne do meje najhujšega, je z jutrom naliv pojenjal, vendar trplijo posestniki veliko škodo zunaj domov.

Nesteto starih in novih hudournikov je uničilo že itak skromne njive ajde, repe in korne na položnih straneh sicer močno strmih bregov Božne. Mnogo hujša pa je škoda, ki jo je napravila že od potoka Božne trikrat narasla Gradašnica od Polhovega gradca do Dobrove. Davi je avtobus avtopodjetnika Vehovca, ki vzdržuje zvezo med Polhovim gradcem in Ljubljano, naletel na nenavadne ovire in so potniki doživeli nekaj mučnih in za naše cestne razmere močno skandaloznih prizorov Narasla Gradašnica je že pri Polhovem gradcu na široko poplavlja travnike in njive, vse do Dvora. Do tod namreč je dolina Gradašnice precej široka. Voda je stala čez njive korne in repe ter je ponekod pljuskala do hiš, prav do ceste. Od vasi Dvor pa je nastopil avtobus pravicati križev pot. Dolina se močno zožuje in narasla voda je sprčo nezavarovanih bregov preplavila cesto na nekaterih mestih. Avtobus je brodil vodo, ki je segala preko osišča koles in to seveda prav počasi, saj šofer zaradi kalne vode ni mogel prav presoditi, ali je cesta sama poplavljen, ali pa je morda razrita od hudournikov, ki vsekakor svobodno derejo preko ceste v rečno strugo.

Pri naselju Logu, na dnu takozvanega Guglovega grabna, je pa hudournik cesto popolnoma razdril v vsej širini ter jo zasul s peskom in skalami, da je vsak prehod z vozili nemogoč. Če ne bi bila spjelna preko dvorišča domačije nad strugo hudournika zasnila cesta, bi avtobus sploh ne mogel nadaljevati vožnje. Najhujša pa je bilo pri šolci, tam, kjer se dolina Gradašnice razširi in odpre proti Dobrovi in Ljubljani. Tod se je voda razlila na široko preko njiv in travnikov ter v dolžini več ko sto metrov drla preko ceste v višini pol metra in še več. Skoraj se ni dalo določiti cestne smeri in je avtobus le v veliko previdnostjo spjel do mostu pri žagi ter dalje do Dobrove. Narasla voda ob vsej poti je dodobra opustošila, če že ne čisto uni-

čila velike komplekse plodne zemlje, posejane s kornjo, ajdo, repo in drugim. Opušeni so travniki, razrite so ceste, pa tudi pri hišah in gospodarskih poslopih je voda marsikaj pokvarila in uničila.

Nastale poplave, ki bi se ob nadaljnjem deževju brez dvoma razvile v ponovno katastrofo, spet naenajajo nereseno vprašanje nujne regulacije Gradašnice, Božne in vseh večjih hudourniških pritokov. Po poplavnih katastrofah pred 14 leti so bili sicer zregulirani nekateri večji pritoki Božne na ta način, da so bili postavljeni trdni jezovi, ki zaustavljajo prenatrge do-

Silni nočni nalivi v Ljubljani

Ljubljana, 16. septembra

Ko se je pretekli petek nebo zjasnilo, smo se v pričakovanju dobrega vremena že nekam oddahnili od zadnjih močno deževnih dni. Od sobote do davi pa je ponovno deževalo takorekoč noč in dan. Naliv se je vrstil za nalivom, vmes so divjali hudi viharji, spremljani od močnega grmenja.

Najhujši nalivi so se izlili nad Ljubljano v noči na ponedeljek. Nad Ljubljano so se izlile velikanske množine vode, kakor menda letos še nikoli. V pretekli noči je padlo nad Ljubljano okrog 59 mm padavin, kar pomeni svojevrsten rekord. Razumljivo je, da so zaradi tolikšnega deževja pričele naglo narasčati reke. Posebno močno je narasla Ljubljana največ zaradi narasle Gradišnice, ki je privabila ogromne množine vode izpod polhograjskih hri-

Celju je grozila velika povodenj

Voda je narasla za 3½ m in povzročila veliko škodo

Celje, 16. septembra

Zaradi deževja v zadnjih dneh, zlasti pa zaradi hudih nalivov v noči od nedelje na ponedeljek so začeli Savinja in njeni pritoki v pretekli noči hitro narasčati. Do jutra je voda narasla za 3,50 m nad normalo. Savinja je v spodnji Savinjski dolini na raznih krajih prestopila bregove ter se razlila po travnikih in poljih. V Celju je poplavlila del glavnega dreveroda v mestnem parku, Masarykovo nabrežje in cesto pod Stari mgradom. Voglajna se je razlila po poljih in travnikih od Grobelnega do Celja ter zalila Čret in Zavodno pri Celju in Cesto na grad s tamkajšnjim naseljem vred. Koprivnica je poplavlila del Dolgega polja. Tudi »Otok« pri izlivu Sušnice je bil pod vodo. Sušnica se je razlila čez Glazijo, na Babnem in deloma tudi na Ostrožnem pa je Ložnica povzročila poplavo. Voda je zalila tudi cestišče in hodnik za pešce pod viaduktom pri hotelu »Poštič«. Tam so morali postaviti zasloni brv, da so omogočili osebni promet. Kleti v mestu in

tok vode. Regulacijska dela pa se pozneje niso nadaljevala po določenem načrtu in sta ostali do danes Božna in Gradašnica brez regulacije. Prav tako nezavarovana je tudi cesta od Polhovega gradca do Dobrove, ki bi se že davno morala obdati s primernimi betonskimi škarpami. V interesu vsega prebivalstva od najbolj samotnih grap od Polhovega gradca do Dobrove in še čez je, da se pred leti začeta regulacijska dela vseh polhograjskih voda čim prej nadaljujejo, kajti s tem bo za vselej odstranjena nevarnost večnih poplav, katerih škoda postaja iz leta v leto neprecenljiva!

Na Fužinah je davi ob 7 dosegla Ljubljana 2,20 m nad normalo. Od Fužin do Zaloga so široki kompleksi njiv in travnikov ob Ljubljani globoko pod vodo. Tudi na Barju je Ljubljana izstopila ter močno poplavlja Hauptmanco ter mnogo njiv pri Lipah. Prav tako je voda na široko preplavila polje pri Bevkah in Blatni Brezovici. Močno opustošene in ponekod popolnoma uničene so njive krompirja, korne in ajde. Škoda na poljih je zlasti na barjanski strani zelo občutna.

Tudi Sava je ponoči narasla za poldruge meter, ni pa napravila posebne škode. Če bi danes deževalo še naprej bi se lahko razvile velike poplave, vendar je k sreči že v jutru posijalo sonce in zd: se, da bomo vendarle že dočkali dolgo obetano vedro jesen.

okolici so po večini polne vode. Narasla Savinja je dopolnena nosila velike količine lesa in poljskih pridelkov. Škoda, ki jo je povzročila poplava, je zelo velika. Tudi tokrat se je pokazal učinkovit regulacije Savinje pod Celjem v dejstvu, da je voda hitro odtokala. Če bi ne bil del Savinje že reguliran, bi bilo Celje doživelo katastrofalno poplavo.

Ker je dež danes pojenja, je začela voda upadati. Nevarnost še večje poplave je zaenkrat minila.

Tudi Pesnica in Drava ...

Maribor, 16. septembra

Veliki nalivi v zadnjih dneh, so povzročili, da so potoki silno narasli ter poplavi velika območja njiv in travnikov. Pesnica je na več krajih izstopila, prav tako potoki s Pohorja. Tudi Drava je pričela narasčati in je na Dravskem polju ponekod že prestopila bregove. Da niso nalivi pojenjali, bi bile nastopile velike poplave.

Dravinjska dolina spet pod vodo

Naliv je čez noč spremenil pokrajino v jezero

Poljčane, 16. septembra

V razdobju enega meseca je zadela Dravinjsko dolino že druga nevarna povodenj. Deževati je začelo v nedeljo zvečer okrog 20. ure, najprej rahlo, kmalu pa se je vilo kakor da se je utrgal oblak. Lilo je neprestano do 4. ure zjutraj in Dravinjska dolina se je spet znašla pod vodo. Od Konjice pa tja dol do Makol je bilo videti kakor veliko jezero.

Voda je prestopila bregove že ponoči. Posebno hudo je narasla Brežnica, ki je najprej udarila na plan, nato pa še Dravinja, ki je z vso silo pridrla izpod Pohorja. Že ponoči so bili alarmirani gasilci. Okrog treh zjutraj je zatulila sirena Magerlove tovarne, kjer je voda odnašala les. Gasilci so jadrno prihitieli na pomoč.

Voda je ponovno napravila občutno škodo našim kmetovalcem, ki jim je njive in travnike precej na široko zajela, kar se zgodi zadnje čase skoraj ob vsakem letnem času po večkrat. Zato ni zaman tako nujen klic po regulaciji Dravinje. Zadnji poljski sadeži v zemlji, na katere je stavil kmet poslednje nade, so s to povodnjjo podvrženi uničenju. Krompir, izkopen ob zadnji povodnji, gnije v kleti; kar ga pa je ostalo še v zemlji, ga čaka sedaj ista usoda. Pesa, repa, ajda, vsi ti pridelki so deloma uničeni. Voda je zajela mnogo njiv korne in fižola, medtem ko so buče odplavale kdo ve kam. Po vodi plavajo tudi kosi lesa in razni drugi predmeti.

Zaradi izredno naglo narasčajoče vode so bili preplavljeni mnogi cestni prehodi in je bil celo promet z vozili na več mestih ogrožen. V Studenicih je običal v vodi avtobus Poljčane—Makole—Ptuj in se nevarno nagnil. Vendar so se potniki pravčasno spravili iz avtobusa. Seveda so se morali sezuti in primerno zaviti obleke, da so mogli po vodi na varno. Luščka Vas, Spodnje Poljčane in Pekel so bili od Poljčan, s katerimi jih veže most, popolnoma odrezani, ker je tam do pol km ceste preplavljene. Šolarji odtod niso mogli v šolo. Izostali so zaradi visoke vode tudi dijaki mariborskih šol, ki se vozijo z vlakom, ker niso mogli na vlak. Pod vodo je bila deloma konjska proga. Voda buta z vso silo v poljčansko električno centralo, ki v dopoldanskih urah ni mogla dati toka in se lahko zgodi, da bomo zvečer spet v temi. Tako silnega naliva, ki bi čez noč spremenil pokrajino v jezero, že dolgo ne pomnimo.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Film omamljive lepote —

M.G.M. film

Ne zamudite! Danes ob 16., 19. in 21. uri

Ljubavna romanca z najidealnejšim ljubavnim parom Hollywooda

KINO MATICA — tel. 22-41

Robert Taylor in Hedy Lamarr: KRALJICA TROPSKIH NOČI

Strop se je zrušil v hlev

Težko breme je podsulo 10 glav živine, a na srečo razen teleta ni zahtevalo žrtev

Ljubljana, 16. septembra

Danes popoldne se je zbirala pred hišo posestnika Čarmana na Vodnikovih cestih pred Dravljami množica radovednežev, kajti okrog 3. se je pripetila malce nenavadna nesreča, ki bi lahko imela težke posledice.

Kar na lepem se je namreč utrgal strop v Čarmanovem prostornem hlevu v katerem je bilo ta čas 10 goved. Sam Čarman je imel popoldne opravka na polju in je ostala doma samo njegova hčerka pri kuhinjskih poslih. Ni bilo še dolgo, odkar so spravili živino s pašne v hlev, ko je iznenada zahreščalo tramovje popokale so vezi med zidovij in v velikim trusem je zgrmel v hlev strop podstrešja, na katerem so bile shranjene velike zaloge slame in sena. Vsa prestrašena je hitela po pomoč k sosedom, na kar so po dolgem trudu

odprli vrata v hlev, zastavljena s tramovi. Bil je to na vsak način zelo razburljiv prizor, saj se je zdelo v prven trenutku, da je vsa živina zgneten ali zadušena pod skladi tramovja, ope in sena. V resnici pa je bilo ubito samo 10-mesečno tele, dvoje krav je obležalo nepoškodovanih, toda močno omotenih pod težkim bremenom. Ostali živini pa se po čudežnem naključju ni nič zgodilo in so jo brž segnali na prsto.

Sosedje in dravljanski gasilci so najprej s tramovi podprli zidove, da se ne bi zrušili posteno razmajani od pretrganih železnih vezi.

Potem so si dali dosti opravka z odmetavanjem sena, pod katerega težo se je najbrž strop tudi vdrl. Hlev je bil zgrajen pred 40 leti in proti takšnim nevarnostim ni bil zavarovan. Posestnik Čarman ješkodovan za najmanj 20 tisočakov.

Gospodinjstva šola za gostinske gospodinjje

je z lepim uspehom zaključila peto šolsko leto

Ljubljana, sredi septembra

Vsako leto po deset mesecev je v gospodinjstvi šoli na Privozu izredno živahno. Okoli 15 gojek — včasih več, včasih manj — se uri tu v kuhinji in vseh drugih vednostih, ki morajo čiti dobro gospodinjjo, zlasti pa še gospodinjjo v gostinskem obratu. Preteklo je pet let, odkar so prve gojke usmerile negotove korake proti poslopju, v katerem naj bi se odslej vsako leto vršil desetmesečni tečaj, v katerem bi učenke dobile potrebno znanje, da bi lahko same vodile gospodinjstvo v domačih gostinskih obratih. V petih letih si je šola pridobila sloves praktične in ne predrage strokovne šole, ki popolnoma ustreza svojemu namenu. V vseh petih letih so se v njej izpopolnjevala tudi dekleta drugih stanov, ne samo hčerke gostilničarjev. V šoli so si pridobile dobro temeljno podlago za pripravljanje finejših in preprošnih jedi. Seznanile so se razen z domačo tudi še s srbsko in dunajsko kuhinjo, vadile so se za najrazličnejše okuse, za zdrave in bolnike, za eno, tri in tudi za dvajset oseb hkratu.

Ni važno samo dobro kuhati, gospodinja mora vedeti tudi dobro in lepo postreči. Postrežbi posvečajo v šoli posebno pozornost. Gojke se ne vadile streči pri skupnem obedu, navadnem in boljšem z gosti, ki so vabljeni vsak četrtek proti najhujši odškodnini. Vadile so se vzorno streči s

porcijami tako, kakor je treba streči v gostilni, vadile so se v strežbi zajtrka, predjužnika in skupne popoldanske južine. Postrežbo je vodil strokovnjak restavratier G. M. Karba.

Dobra gospodinja ve tudi sama nakupovati, ve, koliko sme izdati za to in ono, ve, kako naj s pridom uporabi jedi, ki so ostale od kosila ali večerje. Dobra gospodinja ve tudi pomivati posodo, prati in likati perilo. Vse to je vsako leto v učnem načrtu gospodinjstvene šole na Privozu. Teoretični pouk dobivajo učenke o prehrani in živilih, učijo se kletarstva, mlekarstva, zelenjadarstva, računstva s kalkucijo, poslovnega spisa, knjigovodstva za navadno gospodinjstvo in za gostinske obrate, postrežbe gostov doma in v gostilni. O zdravstvu in negi dojenčkov predava zdravnica in gojenke imajo praktične vaje v Domu kraljice Marije.

Šola je namenjena v prvi vrsti bodočim gospodinjstvom v gostinskih in letoviščarskih obratih, vendar pa so dobrodošli tudi dekleta iz drugih stanov in poklicev. V šoli je tudi internat; vodi ga upraviteljica, ki ima mnogo smisla za težnje mladine in ji povsod rada pomaga z nasvetom in dobro voljo. Pouk se bo letos začel 1. oktobra. Vse informacije in prospekte dobite na Privozu števil. 11, kjer se vsako sredo in soboto med 10. in 12. uro vrši tudi vpisovanje v šolo. Obisk te šole moremo prav zares le toplo priporočiti.

Letošnja selitev ptic

je popolnoma odvisna od vremenskih prilik

Bled, 16. septembra

Hladno in deževno vreme ob Velikem Smarnu je pregnalo z Gorenjskega večino letoviščarjev. Ko je nato spet nekoliko rosičasto solnce, je bilo morda že marsikomu žal, da se je dal preplasti in je pred dežjem zbežal v mesto. Kmetije so se veselili, da bodo lahko v lepem vremenu spravili otavo, obetali pa so si tudi ugodno žetev ajde, ki je v nedavnih lepih dneh bujno cvetela. Čeprav je bil prvi krajec pokonci, kar je po ljudski veri dobro znamenje, je takoj po Malem Smarnu spet deževalo. In včerajšnje nedeljo in preteklo noč smo tudi po Gorenjskem imeli hude nalive, nebo pa je še vedno predreženo z oblaki, da se ne obeta ugodna jesen.

Ptice selitve so se pričele odpravljati na pot v poslednjih solničnih dneh pred Malim Smarnom. Med tem ko so rjavi srakoperji odleteli tiho, neopaženo, so se sive pastirčice poslovljale precej vidno. Jate teh dolgorepkih so posedale med Malim Smarnom po gorenjskih tratah, se spreletavale in mahale z dolgimi repki. Prav tako so se živahno poslovljale lastovke. Med dežjem po Malen Smarnu, ko so kmetije spet žalostno gledali na pokošeno, na travnikih gnijčoč otavo, so posedevale ob električnih vodih late lastovk. Brččas je bilo med njimi mnogo takih, ki so že priletele iz oddaljenih krajev in so pri nas počakale, da se jim pridružijo tudi one, ki so se izvalile pri nas.

Tudi divji golobi so postali do zadnjem

deževju, zlasti odkar je planine pobeil nov sneg, bolj in bolj vidni. Menda je precej sivih divjakov, kakor pravimo Gorenjci divjim golobom, priletelo s planin, kjer so si dozdaj polnili golše s sladkimi sadnimi sadeži. Seveda to ne pomeni, da nas bodo divji golobi že zapustili. Če bo aidi obrodila, kar je dvomljivo, bodo golobje ostali pri nas še precej dolgo. Če na ajde ne bo, se bodo golobje vrtnili v planinske gozdove, nekaj pa se jih bo pomaknilo proti jugu.

Vsa ptičja selitev zavisi od vremena. Prve so odletele stare kukavice, mlade se selijo pozneje. Potem so odleteli kobilarji, srakoperji in sive pastirčice. Rjave pastirčice (»fliske«) ostanejo pri nas čez zimo. Lastovke pa gotovo še niso vse odletele. Selijo se v več oddelkih in to je krivo, da pozne transporte tako rado zaloti slabo jesensko vreme in morajo znopoznekam pomagati dobri ljudje. Vsekakor pa bo glavni del lastovk letos brččas kmalu na varnem.

Lovci, ki lovijo na poljih, bi morda že kaj vedeli povedati o selitvi prepelice, ki prav ta čas najraje letijo čez naše kraje. Do glavne selitve, ko hitijo s severa na jug večje ptice, je še precej daleč. Najbolj pozorni na glavno selitev so lovci in sicer zaradi ključačev, ki so na zadnja leta pri nas žal do malega izostali. Izbrali so si drugo pot. Le malo ključačev je bilo videti zadnja leta pri jesenski in pomladni selitvi.

Kulturni pregled

Pisatelj France Bevk petdesetletnik

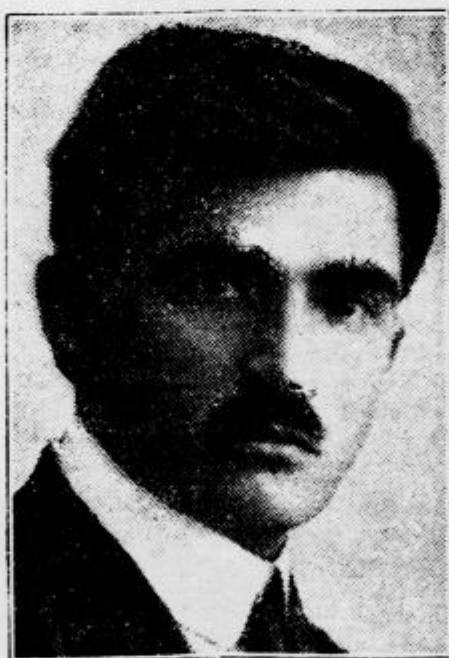
Da bi človek imel petdeset let življenja in okoli šestdeset svojih objavljenih knjig, bo tudi med večjimi narodi redkost, kaj šele med Slovenci. To se je zdaj primerilo Francetu Bevku. Nekaj nad trideset let piše njegovo pero, ki je povprečno obogatilo naše slovstvo skoro za dve knjigi na leto. Količina bi seveda malo zalegla, če bi ne bila v pravem sorazmerju s kakovostjo. A to sorazmerje po splošni sodbi obstoji. Bevkovo delo še ni zaključeno, vendar ne bo odveč, ako ob tej priliki opozorimo javnost na to, kar je Bevk do zdaj ustvaril.

France Bevk je iz tistih koncev, ki so Slovencem dali Stanič, Gregorčič, Pagliaruzzi, Krlina, Gradnika, Preglja, Feigla, Lovrenčiča i. dr. Rodil se je 17. septembra 1890 v Zakobju pod Poreznom na Goriškem. Otroka in deška leta je sam lepo popisal v »Začudenih očeh« (Ljubljanski Zvon, 1936). Pisateljska slast in strast je pognala že v ljudski šoli, ko je pisal »strašne povesti« na hrupav palir; »strašne« so mnoge ostale tudi pozneje. Življenje mu je že takrat sipalo skušen in doživljaje, da jih je komaj zmagoval. Nabral si je umetniško zakladnico, ki ji do danes še ni videti dna. Oče je čevljaril, sin pa je meril više. Nekaj mesecev je bil trgovski vajenec v Kranju, a ta poskus se je izjalovil. France je znova pomagal doma. S sedemnajstim letom je odšel na učiteljsko pripravnico v Podgorico pri Gorici, z nje v Koper na sloven-

ske učiteljske in od tod z istim zavodom v Gorico, kjer je leta 1913 napravil učiteljsko maturo. Ta trda leta vzorov in bojev, ko se je mladenič boril za poklicno učenost, za svojo umetnost in za ravnotežje v burnih vrtincih Erosovih, so z redko odkritostjo zajeta v »Sužnju demonov« (Ljublj. Zvon, 1925).

Po maturi je učiteljeval v Orehku, nato v Novakih pri Cerknem in se oženil. Notranji viharji so se razsajali, kakor prica »Beg pred senco« (Ljublj. Zvon, 1926). V »Domu in svetu« je objavil pesniške obsebe avstrijskega vojnega divjanja. Avstrija ga je vrgla leta 1917 v žrelo vojaškega zmagaja. Kot preprostega pešaka je zmagaj vleklo s seboj od Galicije do Odese in nazaj. Od leta 1921 dalje živi največ v Gorici. Tu je urejeval »Mladiko«, »Čuka na palci«, pozneje »Naš glas«. Vodil je »Narodno knjigarno«, predsedoval »Goriški Matici«, ki ji je še zmerom odbornik, in skrbel največ s peresom za književne izdaje »Goriške Matic«, »Lučič«, »Biblioteko« in podobnih podjetij. Kratko dobo je prebil v Trstu. Mnogo je potoval, po Italiji do Neaplja in otokov pred njim, letos skoraj do Taranta, po Španiji do Barcelone in Madrida, po Franciji do Pariza in Rouena, po Bolgariji do Sofije in Varne, po Češki do Prage, po Jugoslaviji do Dubrovnika in dalje v notranjost.

V javnosti se je Bevk začel oglašati kot učiteljski pesnik in prozo. V teku let je sodeloval skoraj pri vseh slovenskih

mesečnikih. Njegove knjige so izhajale pri najrazličnejših založbah vseh smeri v Jugoslaviji in Italiji. Izbrane spise izdaja Jugoslovanska knjigarna. Vezana in nevezana beseda sta se v Bevku dolgo kotali za prvenstvo. Pesmi so obetale tvorca, ki je izšel iz moderne, a je imel dovolj lastnega stržena. Po svežih »Pastirskih pri kresu in plesu« (1920) so »Pesmi« (1921) razkrile pesnika globokih občutij. Goriška gruda in goriški človek sta spregovorila novo besedo. Vojni dogodki so dvignili domače bolesti v nov sijaj. Ljubezenske izpovedi so naravne, odkrite in močne. Izraz se poganja v izrazito, kleno preprostost.

Po tej zbirki je Bevk marsikaj spesnil,

a črtica, novela, povest in roman so stopili v osredje. V teh se je sprva opiral na Ivana Cankarja, ki ga je v srednji šoli kar požiral, in na vidnejše tuje mojstre. Vojna mu je nasula novih snovi, ki so vpile po samostojnem oblikovanju. Tako so nastali »Faraon« (1922) in »Rablji« (1923) s simbolnimi in naturalističnimi protesti. »Tatič« (1923) spominja na vajenška leta. »Povesti o strahovih« (1933) združujejo ljudsko izročilo z dušnimi presesi. »Gmajna« (1933) in »Samota« (1935) razgaljajo z realistično brušno tajna trenja na vasi. »V mestu gorijo luči« (1936) je novela o usodah služkinj. Žitje neboljnih in izkoriščanih je zajeto v »Dan se je nagibal« (1939). »Legend« (1939) o cerkvah v Julijski Krajini so umešene s kvasom realističnih in romantičnih črtic iz življenja naših ljudi.

Novo bogastvo je Bevk razgrnil v povesti. Najmočnejše so vaskle in kmetijske povesti. V »Jakcu in njegovi ljubezni« (1927) je moč pozitivna, Mlika negativna vrednota gorske vasi. »Hiša v strugi« (1927) svet v vrtince, ki so po vojni podmlajali cerkijanska posestva. »Kresna noč« (1927 in 1935) kaže v Juretu in Sveti k dvojici, ki se brezupno bori za človeško dostojanstvo. V »Viharju« (1928 in 1935) hrujejo dušne in morske vihrne med našimi ribiči ob Adriji. V »Krvide« (1929 in 1934) hlapec Drole omreži kmetstvo samico Ano ob mrtvovnem morju, a sin Jože ga ubije. »Kamnarjev mož« (1931) riše povojne usode kraske vasi ob morju. »Žerjav« (1932) so vipavske Aleksandrinke. Povesti »Veliki Tomaž« (1936), »Dedič« (1933), »Huda ura« (1935 in 1939), »Srebrniki« (1936) in »Ubogi zlodej« (1937) vsaka po svoje zrcalijo strasti in tokove, ki smujejo ali uničujejo, gradijo ali rušijo blagor in zlo po goriških gorah.

Zgodovinske povesti so: »Umirajoči bog Triglav« (1930) o zatonu poslednjih poganskih sledov v Kobaridu, »Burkež gozda Viterga« (1931) o smešni krinkli s prikritim jokom, »Stražni ognji« (1939) o turških bojih na Vipavskem in ob Idriji in »Pravica do življenja« (1939) o prvem tolmenskem uporu iz leta 1627.

V meščanskih povestih je pisatelju duševno poglavljanje glavna stvar. V »Muki gospe Vere« (1929) družba sproži plaz, ki pokoplje dva nezavedno naveličana zakonca. »Julijan Sever« (1930) slika umiranje jetičnega zaročenca. V povojno moralno pogorišče dregata »Gospodična Irma« (1930) in »Mrtvi se vračajo« (1935). Pregled mrgoli od naslovov — pa niso vsi. To in ono je ostalo v kakšnem mesečniku.

Iz povesti se je Bevkova umetnost razrasla v zgodovinski, vaški in meščanski roman. Pradede ob Soči in njenih pritokih so nosili podobna bremena kakor danes njih sinovi. »Znamenja na nebu« se dele v zgodovinsko trilogijo o tolmenskih tleh v 13. in 14. stoletju: »Krvavi jezdec« (1927), »škorpijoni zemlje« (1929) in »Črni bratje in sestre« (1929) so čustveno razgibana zgodovina dveh rodov, snov in vnukov matere Agate. V isti okvir sodi »Človek proti človeku« (1930) o Cerkljanih Jerku in Ireni, ki se zapleteta v spor med furianskimi plemiči in patrijarhom Bertrandom.

Vaškega romana se je Bevk lotil v »Smrti pred hišo« (1925), ki jo je pozneje predelal v »Ljudi pod Osojnikom« (1934), o gorskem trsu, grabcem grunte za snove. Psihološko zelo globok je »Vedomec« (1931), kjer po umoru vest do zloma tlačil Roka in Jelerja, »Zelezna kača« (1932) je burkanje gorske vasi ob gradnji železnice po Beški dolini.

Domače vesti

Nikar zavlačevanja!

Gospod urednik, pred meseci so listi objavili vest, da so nekateri kraji v okolici Ljubljane, ki spadajo v takozvani širši mestni gradbeni okoliš, pomaknjeni v prvi draginski razred. Razume se, da je vest v teh težkih časih, ko se inovitelski ljudje s težavo zmagujejo svoj življenjski proračun, vzbudila med državnimi namestenci in upokojenci mnogo veselja nad. Prizadeali so na finančno direkcijo vložili prošnje za ureditev prejemkov na novi osnovi.

Listi so medtem poročali, da banovina svojim namestencem in upokojencem je izplačala prejemke po novem in jim je izplačala tudi že razliko od lanskega aprila. Finančna direkcija pa doslej na nobeno vloženo prošnjo ni izdala rešitve. Na osebnostne intervencije smo dobili odgovor, da se je finančna direkcija obrnila na finančno ministrstvo po navodila v tej zadevi. Čudno se nam po pravici zdi oboje: prvič, da neki zakonski ukrep, ki je sprejet in objavljen, ne začne kar avtomatično veljati, temveč je potrebna še neka korespondenca med podrejenimi in nadrejenimi instancami —

— drugič pa, da direkcija po nekaj mesecih od finančnega ministrstva ni mogla dobiti nikakega odgovora. Ker nam v sedanjih časih ne more biti vseeno, kdaj bo zadeva rešena, prosimo prazdeti gospoda finančnega ministra, naj podrejenim organom izda nalog, da v takih primerih poslujejo malo hitreje.

Pri tej priliki naj še zavrnemo mnenje, ki se po gostokrat čuje, kakor da bi bila nam stanovanjem ljubljanske okolice oskrba s življenjskimi potrebščinami kaj lažja in cenejša kakor v mestu samem. Pogled v avto, tramvaj in vlake, ki vozijo iz mesta proti Gorenjski, vas lahko prepriča, da ljudje iz bližnje in daljne okolice izvažajo življenjske potrebščine iz Ljubljane. V okolici je na ta način življenje še za dobro spoznanje dražje kakor v mestu, zakaj na vsi človek ne more dobiti od kmeti niti zadostne količine mleka, a kaj šele drugih živil. Prav zato se nam državnim namestencem in upokojencem iz okolice po pravici za malo zdi, da pristojne instance naše življenjske zadeve tako malomarno zavlačujejo.

Naknadno vpisovanje v Robidov enoletni trgovski tečaj, s pravico javnosti,

Ljubljana, Trnovska ul. 15.
se vrši še vsak dan dopoldne in popoldne v pisarni ravateljstva. Najnižja solnina, ker se zavod nahaja v lastnem poslopu. Učni uspehi prvovrstni.

* Speminski dan proboja solunske fronte. V nedeljo je minilo 22 let, odkar so junške srbske čete z dobrovoljci pod poljskim regentom Aleksandrom prebile solunsko fronto in zagospodarile nad planinskimi verigami Kožuha, Sokolca in Dobrega polja. Po vsej državi so stari borci v nedeljo proslavljali spomin na dan, ko so se odprla vrata v svobodo. V slavnostni avtorani Bojevnika doma v Beogradu je praznoval v nedeljo beograjski podbor družin rezerviranih oficirjev in bojevnikov svoje slavo. Prisotni so bili najuglednejši možje iz beograjskih vojaških in vladnih krogov. Podobne proslave so bile tudi po drugih mestih, tako v Novem Sadu, Nišu in Skoplju. Povsod so bile dvorane oficirskih domov prenapolnjene in govorniki so poudarjali pomen zgodovinskega dne, ko si je naša hrabra vojska z nadčloveškimi naporu utrla pot k zmagi.

Mladim materam in ženam pripomore po češih nosečnostih naravna Franz-Josefova grenčica — najpogostejše že v malih količinah do rednega delovanja črevesja.

* 50letnica Donavskega kola jahačev. V nedeljo dopoldne so odkrili na dirkališču Donavskega kola jahačev pri Carevi (cupri) v Beogradu doprni kip pokojnemu Vladislavu Ribnikarju. S tem je bil obenem proslavljen zlati jubilej Donavskega kola jahačev. Svečanosti so poleg ostalih oddelkov prisostvovali odpolane Nj. Vel. Kralja Petra II. in zastopniki vlade. Pokojni Vladislav Ribnikar je bil med prvimi ustanovitelji kola ter s svojima bratoma ustanovitelj in prvi urednik »Politike«. Z odkritjem spomenika na dirkališču so se člani Kola jahačev oddolžili njegovemu spominu in izrazili najboljšo priznanje njegovemu delu.

Meščanska sodobnost, ki jo razjedajo brezdušno hlastanje po užitkih, je snov romana »V zablodah« (1929). Na ozadju vojne meteža na Goriškem in od Galicije do Odeze se godi roman »In sonce je obstalo« (Ljublj. Zvon, 1931). »Človek brez krinke« (Ljublj. Zvon, 1934) je moka bolnega moža, ki prisotvuje izbiranju svojega naslednika za zakonsko postelj. Te bežne označbe pričajo, kako obsežni in novi so nihaji Bevkove umetnosti. Ljubezen, kruh, delo in borba so gibalne te umetnosti, ki ji je Julijana Krajina glavno torišče; vendar se čisto razraža po vsem slovenskem ozemlju in objema vsega sodobnega človeka.

Bevk piše tudi za gledališče. Znanje igre so: »Kajne«, »Materin greh«, »Koroški tihotapci«, »Partia šaha«, Mladinsko slovostvo je obogatilo z vrsto prav dobrih povesti, kakor: »Jagoda«, »Lukce in njegov škorec«, »Kozorog«, »Tovariša«, »Pastirca«, »Čarovnica Cirimbare«, »Pesterna«, »Grivarjevi otroci«, »Plešimo«, »Peter Klepec« i. dr. Pažljivo zaslužita dva lepa potopisa: »Izlet na Špansko« in »Deset dni v Bolgariji«. Vsega izvirnega dela ni mogoče še pregledati in naštet, ker je to in ono razsejano po listih ali je izšlo s šifro ali psevdonimom. Časovnim potrebam so ustregle priveditve »Brat Francišk«, »Mlada Zora« i. dr. S prevodi je širila važna poljska (Orzeszkova: »Kmetavtaz«, Reymont: »Pravica« i. dr.), bolgarska (Vazov: »Pod jarmom«, I-II, i. dr.), češka (Karel Čapek: »Hordubal«), ukrajinska, ruska in lužickosrbska dela in pisatelj. Skrbno je sestavil bibliografijo slovenskih izdaj v Julijski Krajini. Bevkovo delo je že do zdaj tako pomembno in obširno, da se je za njegovo petdesetletnico sestavila daljša razprava, ki bi obsegala posebno knjižico, če bi časi

* Slove na otvoritev mostu čez Muro. Pri Petanjih bo v nedeljo 22. t. m. ob 10. uri. Most bo slovesno otvoril g. ban dr. Natlačen, blagoslovil pa ga bo lavantinski knezoškof dr. Ivan Jozef Tomazič. Pripravljeno odboru predseduje soboški župan Ferdinand Hartner.

* Vpisovanje v trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15 (telef. 43-82) za Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti se vrši še ta teden, ker je zaradi naknadnih prijav odprt še en odelček. (—)

Pedisal
KOPALNA SOL ZA NOGE
PROTI POTENJU, UTUŽENOSTI
IN BOLEČEM VNETJU NOG,
TRDI KOŽI, KURJIM OČESOM
IN OZEBLINAM. DIM 3,6:6:12
DROGERIJA LUBJANA
MARIBOR

* Velik uspeh gospodarske razstave v Mladencu. Letošnja gospodarska razstava v Mladencu je prava revija gospodarstva vse dunavske banovine. Za razstavo in sejem plemenske živine je največje zanimanje po vsej banovini. Mladencu je kakor majhna slika napredne, zadržniške in odlične organizirane Danske. V nedeljo si je ogledal razstavo tudi predsednik vlade živinorejcev, ki so, čeprav siromašni, tudi letos pokazali odlične uspehe. Najboljši živinorejci so dobili lepe nagrade.

* Pri hemoroidih (zlati žili), zapeki, vrtoglavosti, povzročeni po zaprtju, pri nese uporaba naravne Franz-Josefove grenčice prijetno olajšanje.

Reg. S. br. 15485/35

* Pouk posameznih predmetov (stroje, pisje, slovenska in nemška stenografija, knjigovodstvo, korespondenca itd., tuji jeziki) se prične 25. septembra. — Izбира predmetov poljubna! Učnina zmerna. — Dnevni in večerni tečaji po želji obiskovalcev. Specialni dnevni stenotipistovski tečaj in posebni večerni trgovski tečaj. — Podrobne informacije daje ravateljstvo trgovskega učilišča »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska c. 15 (telefon 43-82). (—)

* Krst 16 jadranskih letal v Zagrebu. V nedeljo dopoldne so v Zagrebu na svečan način krstili 16 novih jadranskih letal. Svečanosti je prisostvoval tudi ban dr. Šubašič z mnogimi uglednimi predstavniki vojaških in civilnih oblastev. Botrovali sta soprogi g. podpredsednika vlade dr. Mačka in bana dr. Šubašiča. Za zgraditev jadranskih letal je bilo potrebnih 23.400 ur dela.

* Novoficijski dom v Prizrenu. V Prizrenu so v nedeljo na svečan način blagoslovili in otvorili novoficijski dom. Svečanosti je bila izvršena v navzočnosti številnih vojaških dostojanstvenikov in oficirjev prizrenske garnizije.

* Davčni kontrolor ukradel 700.000 din. Beograjska policija je prišla davčnega kontrolorja iz Ivanjice Miroslava Humarja, ki je nenadno izginil iz Ivanjice, z njim vred pa iz davčne blagajne 700.000 dinarjev. Z denarjem je prišel Humar do Beograda, kjer ga je prepoznal detektiv v trenutku, ko je vstopil v 2. razred brzdavka.

* Otroci pade v apeno jamo. V Dobravi pri Krškem je padel v apeno jamo komaj 16 mesečni nezakonski sinko Alojzije Fabjančičev in utonil. Izmaknil se je bil varstvu stare matere, ki je delala na polju. Otroka so šele našli, ko so se vrnil domoči s polja.

* S sekuro je odsekal dve glavi. V Tomasincu pri Varaždinu sta umrla žalostne smrti brata Martin in Zvonko Milinarič. Zapustila sta osem nedoraslih otrok. Njun sosed, 38 letni Ciril Brusar, je pred tremi meseci kupil nekaj zemljišča in ga pričel krčiti. Zemljišče je mejilo z Milinaričevim in sosedu sta opazila, da se Brusar pri krčenju ni točno držal meje. Nastal je prepir, iz prepira pretep in Brusar je v tezi pograbil sekuro ter z enim zamahom »dsekal mlajšemu Milinariču glavo. Starejši je

Dobro ohranjen **VACUUM APARAT** cca 300 do 800 litrov, 2 večji stiskalnici za sadje in večje sode kupim. Ponudbe s točnim opisom poslati na **FRANC KHAM, LJUBLJANA**, delikatesna trgovina, Kongresni trg.

ne bili za take podnete prenerodni. Življenje je Bevka trdo kovalo in ga še kuje. Ker je kremen, se iskri, jarko in daleč, in ker je tudi jelko, poje, zdravo in močno. Tujini ni neznan. Več njegovih črtic in povest »Kresna noč« so prevedene v italijansko in marsikaj v nekatere druge jezike. Z mnogimi slovenskimi narodi ga vežejo osebni stiki. Nas zapad vidi v njem največjega sodobnega kulturnega delavca in enega prvih slovenskih pisateljev. Na mnoga leta!

Andrej Budal.

Zapiski

Otvoritev razstave slik Rika Debenjaka. V nedeljo dopoldne je prof. Saša Santel otvoril v imenu Društva slovenskih likovnih umetnikov razstavo slik nadarjenega, naša širša javnost si premalo znanega umetnika Rika Debenjaka. Razstava je privlačila v Jakopičev paviljon zastopnike oblasti in lepo število domači umetnosti naklonjenega občinstva, med njim tudi mnoge slikarje. Delo tega umetnika, ki ga težka bolezen zadržuje v bolniški postelji, je s svojimi očitnimi kvaliteta in z nekim prikupnim osebnostnim pečatom, ki leži na vseh njegovih stvaritvah, vzbudilo upravičeno pozornost. O razstavi in umetniku bomo še priobčili podrobnejšo oceno, za sedaj samo opozarjamo nanjo in priporočamo obilen obisk. Bolni umetnik je s svojim delom zaslužil pozornost in moralno, pa tudi materialno pomoč našega občinstva. Ta pomoč mu bo najboljša tolažba v mukah bolezni in duhovna opora na poti k ozdravljenju in k novemu delu, o katerem neugnanu snuje. Razstava je odprta vsak dan od devetih dalje.

Za napredek hrvatske gledališke umetnosti. Ban Hrvatske je izdal nekatere nove uredbe, ki se tičejo napredka gledališke umetnosti na Hrvatskem. S posebno ured-

priskočil na pomoč svojemu bratu, a za je takoj doletela ista usoda. Ubijalec se je sam javil orožnikom.

* Volkovi poklali preko 150 ovac. Po bosanskih planinah je letos še šestič anežilo. Niti najstarejši ljudje pod planinami Vlašicem in Vranico ne pomnijo, da bi ob tem času zapadlo toliko snega. S snegom prihajajo v dolino cele črede sestradanih volkov, ki prizadevajo kmetom občutno škodo. V eni sami vasi travniškega srezu je blizu štirideset volkov napadlo stajo kmeta Pavloviča. Pastirji in psi so zbežali pred gladnimi zvermi, volkovi pa so zadavili več kot 150 ovac. V neki drugi vasi so podavili volkovi 23 ovac in goveda.

Iz Ljubljane

u— Krompirja dovolj po 1.50 din. Mestna občina je skušala preprečiti nepravilno podražitev krompirja s tem, da je prepovedala prodajo krompirja na trgu dražje ko po 1.50 din za kg. Tržno nadzorstvo cen sicer ne more maksimirati, lahko jih pa regulira tako, da ne dopusti dovoza na trg in prodaje blaga dražje, kakor ona določi. Res je zaradi tega ukrepa popustil dovoz krompirja na ljubljanski trg. Da pa ne nastane pomanjkanje, je prehranjevalni odbor mestnega sveta sicer, da nabavi večjo količino krompirja in ga razdeli med ljubljansko prebivalstvo. Ta krompir je že kupljen in pride te dni v Ljubljano. Prodajna cena na drobno je določena na din 1.50. Dobil ga bo lahko vsakdo. Razdeljevala ga bo neposredno mestna občina iz svojih skladišč. Podrobnosti o tem bodo objavljene v dnevnikih. Nikakor se ni bati pomanjkanja krompirja niti njega podražitve.

u— Pri prodaji drv na Gruberjevem nabrežju se dogajajo razne nedopustnosti, ki imajo za posledico, da se že itak visoke cene drv še dvigajo. Mestno poglavarstvo draginja na čl. 2. in 3. uredbi o pobujanju draginje in brezvestne spekulacije ter na čl. 9 mestnega tržnega reda, po katerih je strogo prepovedano vsako neupravičeno draženje cen drvom, tako s strani prodajalcev, kakor tudi posredovalcev oziroma prekupovalcev. Upravna oblastva in policija bodo krivice občutno kaznovala z globo in zaporom. Takisto je prepovedano zadrževanje že prodanih drv na trgu. Zato mora prodajalec drva, čim jih proda, takoj odpeljati kupcu na dom. Kmetje, ki pripeljejo drva na trg, se ne smejo z naloženimi vozovi ustavljati po ulicah zaradi sklepanja kupcij, ampak morajo drva peljati naravnost na Gruberjevo nabrežje, ki je določeno za trg z drv.

Dr. Franc Brandstetter

Šubičeva 3., I. nadst.

zopet redno ordinira

u— Razpis novega stalnega abonmaja Torex. Odziv na razpis letošnjega gledališkega abonmaja v narodnem gledališču v Ljubljani je izredno živahen. Vsak dan oblegajo gledališko pisarno trume abonentov v želji, da si zagotovijo čim ugodnejše secede. Povpraševanje po njih je napolnilo domala že vse abonmaje, le v redu A in B je še nekaj sedežev na razpolago. Uprava gledališča opozarja, da uživata ta dva abonmaja poseben popust in da sta kljub temu deležna istega števila predstav in gostovanj kakor drugi abonmaji. Vsak abonma ima na teden po eno dramsko ali operno (opereto) predstav. Abonma bodo plačevali abonent v desetih mesečnih zaporednih obrokih. Ker je zanimanje za secede v stalnih abonmajih posebno veliko, je sklenila uprava gledališča razpisati nov stalni abonma in sicer red Torex. Cene za ta abonma so iste ko za reda Sredo in Četrtek. Reflektante vabimo, da si pravčasno zagotovijo secede po izbiri. Prijave sprejema blagajna gledališča v veži dramskega gledališča od 10. do 12. in od 17. do 18. t. m.

u— Tramvajske tračnice na križišču treh cest Gradišče - Gorupova - Česta 29. oktobra bodo morali izmenjati, čeprav je še le nekaj let od tega, odkar je bila odprta in razširjena tramvajska proga na Vič Tračnice so tod položene v zelo ostrem ovinku, a so vsled obrabljenosti tako trpele, da so na nekaterih mestih žlebovi že odstopili in se kole tramvajskih vozov z oglušajočim cviljenjem kljub večkratni dnevni maži obrabljajo celo ob podolgovatih kamni tih kockah, ki obrabljajo tramvajске tračnice. Nove so že navozili ter razložili v

Najnovejši francoski vefilm Srčni utripi

(Battement de Cœur)

VESELA ŽETEV. — Predstave ob 16., 19. in 21. uri. — KINO UNION, tel. 22-21

Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri vesela in zabavna dunajska komedija z Gusti **MARGARETA PROTI TREM** Huber in Hans Holtom V ostalih vlogah: Theo Lingens, Hermann Thimig, Rihard Romanovsky. — KINO SLOGA, tel. 27-30.

Gorupovi ulici in bodo z obnovitvenimi deli pričeli prav v kratkem. Tramvajski promet hočejo urediti med deli s prestopanjem potnikov, nekatera dela pa bodo opravili tudi po polnoči, ko tramvaj ne vozi.

u— Iz policijske kronike. Motorno kolo je nekdo odpeljal Jakobu Segoviču iz Kleč. Motocikel je rdeče pleskan z znamke »Herkules« in je vreden 4000 din. V nedeljo zvečer med 15. in 17. je neznan tat vionil na izloženem omario trgovca Petelinca na sv. Petra nasipu 7. na ta način, da je z dietom odstranil spodnjo leseno steno omarice. Pobral je iz izložbe 35 tucatov raznovrstnih gumbov in napravil škodo za okrog 1.000 din. Čudno, da za ni nihče zalotil pri delu, saj je v tem času na nasipu precej prometa. Smo še v jeseni, pa vendar že krađejske suknje. Iz avtomobila, ki je čakal pred Keršičevo kavarno v Šiški, je izginila Ivanu Zdravcu 1.000 din vredna zimsko suknja. Prav tako novo zimsko suknjo, na še uro, nekaj obutve pa več kosov obleke in perila je nekdo odnesel v noči na 13. t. m. iz stanovanja Josipa Sinkovca v Brankovi ulici. Skupna škoda presega 3.000 din.

u— Abonma v gledališču je vir izobrazbe, najpametnejše zabave in dokaz o kulturni stopnji lastnika. Gledališče s svojimi predstavami je zbirališče omikanega sveta in duhovne inteligence. Predstave so kulturni in družabni dogodki, ki bi jim morali prisostvovati vsi sloji. Zavedajmo se svojih dolžnosti do svoje umetnosti in obiskujmo gledališče, katerega umetniška ravnen je priznana! — Reflektanti na abonma naj si čim prej zagotovijo secede po želji. Prijave sprejemajo v veži dramskega gledališča od 10. do 12. in od 15. do 17. vsak dan razen nedelje do 18. t. m.

u— Pevec in pevke, ki bi bili pripravljene, sodelovati pri nekaterih opernih predstavah v letošnji sezoni kot pomožni zbor vabimo, da se zgledajo danes ali jutri vselej ob 19. v opernem gledališču.

u— Javna dražba zarubljenih predmetov bo dne 18. septembra 1940 ob devetih dopoldne v skladišču na Poljanskem nasipu št. 40/I. nadstropje. Interesenti so vabljeni. (—)

u— Rdeček lovski plen. Pred Verbičovo trgovino v Stritarjevi ulici se je večeraj popoldne nagneto radovednega občinstva, ki ga je privlačila prvovrstna razstava: izložen je bil rdeček primeren divjega merjasa, ki tehta ni manj ko 170 kg. Zverino, ki je s svojo čredo prizadejala precej škodo kmetom po bližnjih predelih Dolenjske, je v nedeljo popoldne ustrelil pri Lipljenah v grosupeljski okolici mladi manufakturst g. Peter Fabiani iz Ljubljane. V občini št. Jurij pri Grosupljem so kmetje zadnji čas trpeli mnogo škode od nerescev, ki so zlasti objestno lomastili po njivah koruze, pa so najemniki lova napravili pogon. Že v četrtek so bili v sosesčini ustreljeni trije prašiči, samica in dva mladiča, tako da so se okoličani oddahnili, ker jim ne bo treba prečuti vse noči in prežati na divjad. Zdjaj je padel še merjasec, ki po pravici vzbuja občudovanje občinstva. Meso divjega prašiča daje okusno pečenko, po kateri bodo Ljubljanci gotovo radi posegli zlasti v teh časih, ko nam strogi režim brezmesnih dni daje malo prilike poslati in razkošja.

u— Vrsta nesreč. Pod vlak je padel 19letni sodarski pomočnik Franc Kralj, zaposlen v Zagrebu. Te dni se je mudil doma na dopustu, večeraj pa se je hotel vrniti v Zagreb. Na kolodvoru je tako nesrečno padel pod vlak, da mu je kolesje odtrgalo levo nogo in so ga moral takoj prepeljati v bolnišnico. V Zigmariji pri Sodrachi je padel s kolesa 13letni Pogorelec Ivan in si zlomil nogo. Hude rane po glavi je dobil trgovski pomočnik 24letni Ernest Aljančič. V nedeljo zvečer ga je nekdo z nožem napadel v gostilni. Avto je podrl in poškodoval zidarskega pomočnika Alojza Košuto iz Poljan pri St. Vidu. Iz neznanega vzroka se je napila lizola neka 16letna pevka v Kranju. Ivana Stifartarja, sina čevljarkega pomočnika iz Trebnja je večeraj dopoldne udaril konj v desno lice in ga močno poškodoval. Na Gosposveti cesti v Ljubljani je neznan motrist podrl 39letnega delavca Pogorevca Alojzija. S stopnic je padel in se poškodoval po vsem telesu pleskarski pomočnik Marencič Stane. Z motornega kolesa je padel in se hudo pobil Jurkovič Albert, strojnik pri Čemažarju. Vsi ti poškodovanci so bili prepeljani v ljubljansko bolnišnico.

u— Za odrasle kakor za doraščajočo mladino je obisk gledališča neizčrpen vir plemenite zabave in izobrazbe. V teku gledališke sezone imajo obiskovalci priložnost, da se seznanijo z najpomembnejšimi deli iz domače in svetovne dramatike in operne literature. Velike ugodnosti, ki jih nudijo celoletni abonma, omogočijo vsakomur obisk vseh predstav in sicer po najugodnejših plačilnih pogojih v 10mesečnih obrokih. Zagotovite si pravčasno primeren secede! Reflektante opozarjamo, da je razpisani nov stalni abonma Torex. Brezobvezne informacije v veži dramskega gledališča, kjer sprejemajo tudi nove abonentne od 10. do 12. in od 15. do 17. ure vsak dan do 18. t. m.

u— Jezikovni tečaji. Zveza akademsko izobraženih žensk priredi tudi letos tečaje tujih jezikov v lastnih prostorih (Novinarški dom v Gosposki ulici 12). Zveza vabi vse, ki se zanimajo za tečaje, naj se javijo pri tajništvo v društveni sobi vsak ponedeljek, sredo in petek od 18. do 19. ure ali pismeno z navedbo naslova in jezika.

u— Srednja glasbena šola. Razdelitev pouka bo za vse gojence v torek 24. septembra ob 16. uri v Hubadovi dvorani. Prisostvo gojencev je nujna, drugače ne bo mogoče upoštevati želje gojencev glede urnika za predmete z individualnim poukom.

u— Otvoritev plesnega zavoda »Jenke« šole za družabni ples v Kazini - Zvezdi bo v ponedeljek 30. t. m. z začetniškim tečajem. Oficielni otvoritveni večer nadaljevalnih tečajev bo pa v torek, 1. oktobra. Informacije in vpisovanje začetnikov proti legitimiranju od 25. t. m. dalje v Kazini. (—)

Iz življenja na deželi

PLANINA. Nedavno se je od nas poslovil komandir žandarmerijske stanice gosp. Pavle Cerjak, ki si je v teku dveh let službovanja pri nas pridobil splošno spoštovanje, zaradi izredne sposobnosti v službi pa je bil dvakrat odlikovan. Po roku je iz Like, od koder je prišel pred 7 leti v Slovenijo in je služboval v logaškem vodu na raznih stanicah. Leta 1935 mu je bilo poverjeno vodstvo stanice v Novi vasi in so ga Bločani brž vedeli ceniti po njegovih sposobnostih. Ko je prišel v Planino, je takoj začel delovati pri Sokolu. Iz naših krajev je bil zdaj prenešen na lastno prošnjo in bo poslej vodil žandarmerijsko stanico Orašje. V Planino pa je prišel komandir narednik šesek Obema vrliama orožnikom želimo, da si vsak na svojem službenem mestu pridobita isto spoštovanje in za sluge kakor na dosedanjih postojankah.

Iz Zagorja

z— Občina je pred kratkim delila moko po nižjani ceni, pa je bilo spet mnogo nezadovoljstva med siromašnimi občani. Krušna moka je bila po 3.75, bela po 4.25 din kg. V prvi vrsti je bila namenjena brezposelnim, občinskim revežem, staroupokojencem, pa tudi novoupokojencem, ki imajo veliko družino in majhno pokojnino. Kakor mnogokrat ob takih prilikah, so tudi tokrat dobili moko ljudje, ki so dobro preskrbljeni za življenje, marsikateri revež, ki ni imel dovolj krepkih krmolcev, pa je odšel praznih rok. Splošno pomilovanje je zbuhalo 86letna kolašica iz Podkraja, ki ima komaj 112 din mesečne pokojnine, pa je zastoj prišla v dolino. Eventualno bodočo delitev bo treba pripraviti malo bolj skrbno in pravilno.

z— V enem dnevu ubil dva uničevalca poljskih pridevkov. Posestniki v Vinah so že dolgo tožili, da so na poslu jazelci, pa so obvestili upokojenega rudarja Antona Jurca iz Toplice, ki je na glasu najspretnejšega lovca na jazelce, in ga prosili pomoči. Šel je in že čez dva dni zalotil dva jazelca, ki sta prišla za plenom. V sredo je bil dolgo na preži, pa je enega izmed prijateljev poljskih pridevkov ustrelil, drugi pa se je skrivil v pripravljen luknjico, iz katerega ga je lovec z ognjem spravil pred smrtonosno puško. Ob zivali sta bili zelo debeli, kar priča, da sta imeli dobre dni. Odnesel ju je domov in ju odri, kožo pa navel na deske, saj so bile jazelčje kože lani po 100 din. Ker je tudi moko užito, če je dobro pripravljeno, je vsa njegova velika družina za delj časa preskrbljena z mesom, ki ga je bila v tej draginji sicer malokdaj deležna. Ker primanjkuje sladkih hrusk, jazelci letos uničujejo zlasti koruzo.

Iz Ptujja

j— Za tujski promet. V našem mestu smo že dolgo časa pogrešali hotel, ki bi ustrezal vsem tujsko-prometnim zahtevam. Zadnje dni smo tudi v tem pogledu napredovali. Bivši Osterbergerjev hotel, ki ga ima zdaj v zakupi g. Kajfež, so čisto prenovili in ga udobno opremili.

j— Pogreb pokojne g. Alojzije dr. Jurte-love se je vršil v petek popoldne na mestno pokopališče. Spremljali so jo vsi, ki so jo poznali. Polnočestevilo so se pogreba udeležili tudi stanovski tovariši njegovega pokojnega soproga dr. Frana Jurtele. Bodi rajnik lahka domača zemlja!

Iz Kamnika

ka— Sokolski film bo predvajal drevi v kinodvorani. Film je bil posnet ob priliki sokolskega nastopa, ki je bil letos 1. septembra. Letos je sokolska prireditev uspešna nad vse pričakovane moralno kakor tudi gmotno. Br. Miloš Kramar in Valter Stuzzi sta vso to prireditev filma in čala film na razpolago našemu Sokolu. Filmatista sta pričela na kolodvoru sprejem gostov, nato sta filmala celotno povorko in nastop na telovadišču. Ker sta filmala vsaki za sebe in na različnih mestih, boste imeli priložnost videti v filmu vse Kamnik. Razumljivo je, da je za to v Kamniku velikansko zanimanje. Poleg letošnjega sokolskega nastopa bo predvajal še film z lanskega nastopa in zabavni film s samimi znameniti obrazi. Pridite!

ka— Sokolske legitimacije morajo biti za leto 1940. overljene s posebnim žigom. Zato Sokolsko društvo Kamnik poziva vse, ki se niso predložili svojih legitimacij, da to storo takoj, ker bodo sicer legitimacije brez te štampiljke neveljavne.

R A D I O

torek 17. septembra

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov. — 12: Veseli češki pevci in godci (plošče). — 12.30: Poročila, objave, napovedi. — 13.02: Sramek kvartir »Skrijanje«. — 14: Poročila. — 18: Pester zgodnji radijskega orkestra. — 18.40: Zgodnje vrednote krščanstva (dr. S. Gogala). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Gospodarski pregled (g. Drago Potocnik). — 20: Godba za zabavo (plošče). — 20: Ruske romane poje ga. Helena Horvat pri klavirju prof. M. Lápovšek, vmes igra balalajko g. Vl. Pique. — 21.15: Solistični koncert: čelo solo igra prof. Čenda Sedlbauer, spremlja prof. M. Lipovšek. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: V oddih igra radijski orkester. Beograd 19.40: Narodne pesmi. — 20.15: Violinski koncert. — 20.45: Petje. — 21.15: Skladbe za čelo. — 22: Plošče. — 22.50: Plesna muzika. — Zagreb 17.15: Operne arte in šlagerji. — 20: Rezervirano za prenos. — Fraga 20.15: Pester glasbeni spored. — 21.35: Skladbe za klavir in orkester. — 22.10: Lahka godba. — 23: Češki skladatelji. — Berlin 19.15: Koncert solistov in orkester. — 22.10: Pester glasbeni spored. — 23.10: Nočna oddaja. — Rim 17.15: Vesela godba. — 20.30: Orkestralni koncert. — 21.30: Komorne skladbe. — 22.10: Mali orkester. — 23.15: Ples.

Iz Celja

— Na II. drž. realno gimnazijo v Celju, katere vodstvo je prevzel novi direktor g. Ivan Bračko, so bili s I. drž. realne gimnazije v Celju premešeni naslednji profesorji in supletji: Julij Antič, Mirko Bilenec, Franjo Cetina, Marija Dolganova, dr. Kajetan Gantar, Ida Guštinova, dr. Rudolf Hanžlčič, Eleonora Kerčec, Anton Knap, P. in Kovačič, Marija Krečičeva, Ana Kunčičeva, Jože Mavčec, Ivan Milnar, Fr. ne Peterlin, Milan Potokar, Janko Presker, Zdenka Serajnikova, dr. Pavel Strmšek, Cvetko Ščuka, Marjan Tavčar, Dimitrije Vučenov, dr. Karel Zelenik in Alojz Zupan.

— Splošni šahovski turnir Celjskega šahovskega kluba se prične v sredo 25. t. m. Prijavitelj je treba v turnirski knjigi v klubskih prostorih.

— Sokolske župne tekme v odbojki bodo v nedeljo 22. t. m. na igriščih Sokolskega društva Celja-matice na dvorišču mestne osnovne šole. Na tekme opazujemo vse župne edince. — Izbrani kolestarski dirka župe bo v nedeljo 22. t. m. v Celju. Dirka bo na 25 km dolgi progi. Zbor vseh udeležencev bo ob 8. zjutraj na Glaziji.

— Za superiorja misijonske hiše lazarištev na hribu sv. Jožefa je imenovan g. Gregor Flis, doslej superior misijonske hiše pri Sru Jezusove v Ljubljani. Dosedanji superior g. Leopold Smid ostane še dalje v misijonski hiši na hribu sv. Jožefa v Celju.

— Makšimiranje cen drv za kurjavo v Celju. Mestno poglavarstvo je določilo najvišje tržne cene za prostorni meter drv vključno poslovni davek na razkladni postaji v Celju za proizvajalca in trgovca z drvi na drobno proti takojšnjemu plačilu: bukovje in gabrove cepanice I. vrste 1 prostorni meter 112,50 din (seženj 450 din), II. vrste 110 (440), III. vrste 94 (376) itd. Kupcu na dom postavljena drva po trgovcu je treba računati prevozne stroške po medsebojnem dogovoru, medtem ko proizvajalec drv ne pritiče nobena odškodnina za prevoz drv v mestu Celju. Posebej se sme računati pribitek zaradi obročnih plačil drv, ki na mesec ne sme biti večji od 1% kupne vsote, ki jo kupec še dolguje za drva. Kdor se bo pregrešil proti tej odločbi, bo kaznovan z zaporom do 30 dni in denarno kaznijo do 5.000 din.

— Celjska policija je zaplenila 2.900 kg slanin. Celjska policija je našla v nekem skladišču na Mariborski cesti v Gaberju okrog 2.900 kg slanin, lasti Zida Marcela Steinerja iz Sombora. Steiner je hotel prodajati to slanino po 25,10 din/kg, medtem ko znaša maksimalna cena slanin v Celju 22 din. Policija je vso slanino zaplenila. Steinerja pa zaradi navijanja cen ogradila sodišče. Pri pregledu celjskih in okoliških pekarn so ugotovili, da teža kruha in peciva ponekod ni odgovarjala predpisani teži. Ti peki bodo seveda kaznovani. Policija in tržno nadzorstvo nadaljujeta svoje delo ne glede na razne intervencije v prid

špekulantom in verižnikom. Take intervencije bi bilo treba v interesu prebivalstva in stvari same odločno preprečiti ter z vsemi močmi podpreti one, ki vodijo borbo proti verižnikom in izkoriščevalcem.

Iz Maribora

— Na državni učiteljski šoli v Mariboru se morejo po odloku ministrstva prosvete vpisati tudi tiste učenke, ki so bile sprejete po označene kot nadštevilne. Vpisovanje bo v sredo dne 18. septembra ob 16. uri.

— 5 milijonov posojilo bo najela mestna občina mariborska pri Mestni hranilnici v Mariboru. Posojilo bo kratkoročno in bo služilo za nakup pšenice in moke za mestno prebivalstvo. V svrhu kritja posojila bo mestna občina zastavila hranilnični kupljenje zaloge moke in pšenice, in ne bo za to posojilo jamčila z mestnim premoženjem. Dne 1. januarja 1941 prejme mestna občina drugo polovico posojila najetega pri Pokojninskem zavodu v Ljubljani in sicer 2 milijona din, kar bo istakot služilo za nakup rezervne hrane.

— Trgovskemu in obrtnemu naraščanju v Mariboru. Za ženski obrtniški trgovski naraščaj so tolovadne ure vsak ponedeljek in četrtek ob 20. v Cankarjevi šoli počeniš s ponedeljkom 16. t. m. Za moški obrtno-trgovski naraščaj so tolovadne ure vsak ponedeljek in četrtek ob 20. v klasični gimnaziji, počeniš s ponedeljkom 16. t. m. (—)

— Dva nova avtobusa znamke MAN bodo nabavila Mestna podjetja za avtomobilni promet. Šasiji sta že kupljeni, karoseriji pa bo izdelala tvrdka Pergler v Mariboru in bosta stali 250.000 din. Nova avtobusa bosta služila za avtomobilni promet na progi Maribor—Murska Sobota.

— Avtomobilska nesreča mariborskega industričarja. V bližini Virovitice se je s svojim avtomobilom ponesrečil znani mariborski industričar 56letni Anton Tavčar, kateremu se je vozilo na nekem ovinku prekucnilo in ga pokopalo pod seboj g. Tavčar, ki je obležen nezavesten, ima zlomljeno hrbtenico. Pri nesreči je dobil lažje poškodbe tudi neki trgovec z živino iz Vavražina, ki se je s Tavčarjevim avtomobilom peljal proti Vavražinu. Težko poškodovanega g. Antona Tavčarja so prepeljali v mariborsko bolnišnico, od koder so ga davi odpeljali v graško kliniko. Njegovo zdravstveno stanje je zelo resno. Tragična nesreča g. Antona Tavčarja je zbudila po vsem Mariboru globoko sočustvovanje z njegovo usodo.

— Obstreli. Neki vinogradniški čuvaj je v Vinarski ulici z lovsko puško obstreli 17letnega trgovskega vajenca Franca Škrabca, stanujočega v Gregorčičevi ulici 37. Škrbec so zadelo nesrečnega fanta v obe nogi. Škrbeca so odpeljali v bolnišnico. V teku je preiskava, ki naj dožene, ali je bil vinogradniški čuvaj upravičen, da je rabil orožje.

Blagovna tržišča

ZITO

Chicago, 16. septembra. Začetni tečaji: pšenica; za sept. 75,75. za dec. 76,875. za maj 77,25; kromuza; za sept. 63,625. za dec. 56,875.

+ Novosadska blagovna borza (16. t. m.) Tendence nespremenjena. Pšenica: za pšenico veljajo odkupne cene po uredbi. Oves: baški, sremski 300 — 302,50. Rž: baška 357,50 — 360; ban. 355 — 357,50. Ječmen: baški in sremski 340 — 345; pomladni 360 — 400. Kromuza: baška 340 — 342,50. Moka: franko mlin v dunavski banovini brez skupnega davka in vreč: »Og« in »Ogg« 723; krušna moka 358. Otrubi: franko mlin brez skupnega davka in vreč: 180. Fitol: baški in sremski beli brez vreč 440 — 445.

ZIVINA

+ Mariborski svinjski sejem (14. septembra). Pripeljanih je bilo 418 prašičev in svinj, prodanih pa 186 komadov. Cene so bile naslednje: 5 do 6 tednov stari pras. 80 do 130 din, 7 do 9 tednov stari 130 do 170 din, 3 do 4 mesce stari 200 do 330 din, 5 do 7 mescev stari 350 do 500 din, 8 do 10 mescev stari 510 do 700, leto dni stari pa 720 do 950 din. Svinje so se prodajale po 8 do 10,50 din za kg žive teže in po 12 do 16 din za kg mrtve teže.

*

Prva konfinacija zaradi špekulacije v Ljubljani

Ljubljana, 16. septembra. Policijska uprava v Ljubljani je bila po svojih zaupnikih že pred nekaj tedni opozorjena, da je trgovec s specerjo in kolonialnim blagom Franc Schnabel, ki ima svojo prodajalno na Tyrsevi cesti za Bežigradom, prejel vagon bele moke — pošiljko, ki je bila za njegove poslovne razmere nenavadno velika. Moka je prispela v Ljubljano sredi prejšnjega mesca, a je Schnabel ni dvignil, temveč jo je pustil v nekem javnem skladišču, da jo prihrani za poznejši čas. Policija je skoraj mesec dni skrbno zbiral podatke in ugotovila je, da je moka v Schnabelovi trgovini že zdavnaj pošila in da je trgovec celo svoje stalne odjemalce odpravil: praznih rok, češ, da ne premore niti praška bele moke. Te dni je policija napravila preiskavo in našla nekaj nad 10 ton najboljše blaga. Policija je vso zaloge zaplenila obenem pa je v smislu strogih odredb proti špekulantom in navijačem cen odredila konfinacijo Franca Schnabla.

Uradno sporočilo, ki smo ga zvečer prejeli, se glasi: Uprava policije je dne 16. septembra odredila konfinacijo Franca Schnabla, trgovca z mešanim blagom na Tyrsevi cesti št. 43, na osnovi čl. 1. uredbi o pošiljanju brezvestnih špekulacij na prisilno bivanje in prisilno delo za tri mesece v vasi Koprivniku srez Kočevje.

Skupno z mestnim tržnim nadzorstvom je uprava policije uvedla tudi strogo postopanje proti pekarni, ki zlorablja zadrege na živilskem trgu. Pri reviziji so našli na nekakega peka v mestu, ki je prodajal pecivo pod težo. Policija je krivca kaznovala z globo 2000 din.

Razmejitev Dobrudže

Sofija, 16. septembra. AA. (DNB). Danes dopoldne je začela z delom v Dobrudži mešana rumunsko-bolgarska tehnična komisija za izvedbo odredb pogodbe v Craiovi. V tej mešani komisiji so zastopani pristojni civilni in vojaški organi obeh držav. Istočasno sta začeli z delom tudi dve podkomisiji, od katerih ima ena svoj sedež prav tako v Dobrudži, druga pa v Tuturkani. Neodvisno od tega deluje mešana komisija za določitev nove meje črte, v kateri je kot glavni predstavnik Bolgarije polkovnik Trifunov. Tukaj ne mislijo, da bi delo komisije za razmejitve naletelo na kakšne posebne težave, ker se meja, določena s pogodbo, v celoti točno sklada z nekdanjo rumunsko-bolgarsko mejo do leta 1912. Kakor je znano, bo južna Dobrudža izročena Bolgariji v 4 etapah s tem, da bo zasedba četrte in zadnje cone končana 1. oktobra ob 10. dopoldne.

Izselitev Nemcev iz Besarabije

Berlin, 16. septembra. AA. (DNB). Člani odbora, kateremu je bila poverjena preselitev Nemcev iz Besarabije, so s pomočnim oddelkom, ki jim je bil dodeljen v službo, prestopili včeraj pri Galacu rumunsko-sovjetsko mejo. Takoj po prihodu prvih odposlancev so se v posameznih krajih Besarabije začele tehnične priprave za izselitev Nemcev. Na ladji »Jupiter« je glavni komisar za preselitev Nemcev, poveljnik divizije SS Kores, sprejel delegata sovjetske vlade za preselitev Nemcev majorja Talnikova. Nemški delegat je sporočil pristojnemu sovjetskemu poveljstvu pozdrav nemške vlade in poudaril prijateljske odnose med Nemčijo in SSSR. Izrazil je svoje prepričanje, da se bo sodelovanje med nemškimi in sovjetskimi organi, ki jim je poverjena preselitev Nemcev iz Besarabije, gibalo v prijateljskem duhu in v skladu s prijateljskimi odnosi, ki vladajo med obema državama.

Španski minister v Berlinu

Berlin, 16. sept. br. (DNB). Danes dopoldne je prispel v Berlin španski zunanji minister Serrano Suer, zet generala Francica. Na anahitski železniški postaji, ki je bila okrašena s španskimi in nemškimi zastavami, ga je sprejel zunanji minister von Ribbentrop v družbi španskega veleposlanika Monterosa ter zastopnikov vojske, oblasti in stranke. Na postaji so bili tudi vodilni člani berlinske organizacije španske falange ter španske kolonije. Serrano Suer se je svojim spremstvom odpeljal v hotel »Adlon«, kjer se je nastanil. V Berlinu se bo mudil več dni.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Nemški tedenski pregled vojnih operacij

General Gleise-Hortenau o dosedanjem razvoju vojne med Anglijo in Nemčijo

Berlin, 15. sept. AA. (DNB.) Strokovni sodružnik za vojaška vprašanja nemškega poročevalskega urada, general von Gleise Hortenau, je objavil tedenski pregled operacij, v katerem pravi:

Bitka nad angleškim otočjem je dosegla, vsaj kar se tiče števila letalskih sil, ki se je udeležujoče, svoj vrhunec, pa četudi se mogoče samo zdi, da dosežene stonje ni mogoče prekoračiti. Prolog k tej novi fazi nemško-angleške vojne v zraku in na morju predstavlja napoved nemškega političnega in vojaškega vodstva, da se pripravila »bitka povračila«. Se pred nekoli-ko dnevi je predsednik angleške vlade s pohvalno naglasil, da angleških letalcev prav nič ne iziže, če se morajo vrniti z vsem tovorom bomb v primerih, kadar ne morejo doseči vojaških ciljev. Toda v Nemčiji niso imeli tega vtisa, kar je bilo že povedano v govoru vodje Nemčije v Nemčiji so nasprotno morali vedno bolj ugotoviti, da angleško vojno letalstvo napada in ruši vedno bolj zgradbe in objekte, ki nimajo prav nobene zveze z vojno in vojnimi gospodarstvom ter za vodstvo vojne sloh niso nobenega pomena. Pred kratkim objavljeno sporočilo o zahrbni uporabi zažigalnih ploščic dokazuje, da se angleško poimovanje o vojaških objektih v zračni borbi vedno bolj približuje poimovanju o vojskovanju. Kakršnega so Angličani pokazali leta 1914, ko so se pripravili, da bi pomorili starce, žene in otroke z lakoto.

V nasprotju s tem vojna poročila pobesno naglašajo, da so v zadnjem tednu nemški napadi na London, četudi so se oiačili, napreli izključno proti objektom, ki so važni za vojskovanje. Tudi v uradnih nemških komentarjih se vedno in ponovno naglašja, da nemško vojno letalstvo ne želi drugega kot zmanjšati in uničiti vojni potencial Velike Britanije.

Istotako je gotovo, da morajo vedno močnejši nemški napadi občutno soravljati v nered vsakodnevno meščansko življenje v Veliki Britaniji. Glede tega ne moremo nikakor pomiriti besede olesčevanja in pomirjevanja ter besede sovražstva proti Nemčiji. Borbe med Nemčijo in Veliko Britanijo je že davno prekoračila mejo vseh pojmov in predstav zadnjih mescev in je v zadnjem tednu dosegla obseg in učinkite, ki jih ne pomnijo. Sedaj je celo prebivalec v Berlinu, Hamburgu, Londonu

in Liverpoolu, ki se skriva v podzemski zaklonišča, postal borec. Sedaj šele iz dneva v dan in celo iz ure v uro začena svet razpravlja o vprašanju premoči v zraku. Delovanje nemškega letalstva je že sedaj nesorazmerno večje od sovražnega. Nemška letalska sila se vrstijo v brezmejni vrsti od Norveške ob vsej obali Severnega morja do Rokavskega preliva, kjer so takorekto pred nosom Londona, in do konca obale Francije. Angličani morajo, če hočejo doseči Porurje, preleteti znatno daljšo razdaljo. Če se upošteva vse to, posebno pa razdalja med eno in drugo prestolnico, nredmo do sklepa, da je koeficient učinkit angleškega in nemškega bombništva iste kapacitete približno 1:10, če ne 1:15. Iz dosedanjega poteka borb smo že videli, da angleški lovci sloh ne poskušajo več zadrževati nemške bombnike v primarski pokrajini južno od Londona. Prve večje borbe med angleškimi in nemškimi letali se bjejo navadno šele nad samim Londonom. Silni zamah sedanjih nemških napadov na Anglijo sledi očividno tudi iz dejstva, da je prvi maršal Nemčije Göring prispel s svojim štabom na zavadno francosko obalo, odkoder osebo vno letalske operacije.

Predsednik angleške vlade Churchill je v svojem govoru, ki ga je pred kratkim imel na radiu, pripovedoval o pripravah Nemcev za izkrcanje na angleškem otočju. Dejal je, da nevarnost pred izkrcanjem ne bo minula niti najmanj zaradi jesenske in zimske megle. Kar se tiče nemških operacij s kopnega, so doslej izpregovorile šele nemške obalske dalinosežne baterije, ki so pripomogle k porušitju angleške luke Dover, kjer so morale umolkniti tamošnje baterije. Nemški dalinosežni topovi zadenejo na daljavo 40 km zelo precizno določeni cili. Sporedno s to veliko dramo na svetovni pozornosti se nadaljuje tudi pomorska vojna, ki jo vodi nemške križarke, nemški rušilci, podmornice, napadali čolni in letalstva. V mescu avgustu sta vojna mornarica in letalstvo, ki sta združeni v nerazdvojenem bratstvu, poslali na dno morja čez 70.000 ton nasprotnega brodarstva. V prvih 12 mescih vojne pa je bilo uničenih pet in pol milijona ton sovražnega brodarstva, od katerega vsi tri milijoni ton odpadejo na angleško mornarico.

Angleški zažigalni lističi

Zenevskemu listu »La Suisse« poroča njegov poročevalec iz Berlina.

»Zredno slabo vreme preteklega tedna je obvarovalo Nemčijo velike nesreče, Angležje pa ob uspeh, ki so si ga obetali od svojega najnovjšega izuma. Gre namreč za znane listke iz celuloze, ki imajo na sredi zrne forsforja ter tvorijo enega izmed najnevarnejših zažigalnih sredstev. Prednosti teh lističev so v tem, da jih posamezno letalo lahko pripelje in razmeče do 250.000, ter v tem, da se njih uničevalno delo neoda odkriti, dokler ni nastal že požar. Pri toploti nad 15 stopinj se fosfor vneme in takoj zagori celulozna ploščica z močnim plamenom, visokim do pol metra. Lističi so imeli nalogo, da zapalijo nemška polja, zlasti pa gozdove, ne toliko, da povzročijo škodo, marveč da izjavejo preplah med ljudstvom ter omajejo borbeni duh nemškega naroda. Zamil je bila nedvomno zelo iznajdljiva, kajti znano je, kako lahko se v nemajo severnomemški borovi gozdovi, zato je tam strogo

prepovedano kaditi ali kuriti v gozdovih ob obhem vremenu. Kadar pa je vreme vlažno in mrzlo, so ti lističi popolnoma neškodljivi in kakor rečeno, Angležji niso imeli sreče pri poskusu s temi lističi.

»V ostalem pa to ni bil prvi angleški poskus. Večjo množico lističev so angleška letala razsejala že 12. avgusta, toda nemške oblasti niso hotele objaviti ničesar o njih, tako si tudi sovražnik ni bil na jasnem o njih učinkovitosti. Čez nekaj tednov pa so Angležji poskus ponovili, nadejajoč se, da bodo razširili preplah po Nemčiji tik pred pričakovanim napadom na Anglijo. Vreme je ta množestveni požig začelo onemogočilo, s čimer pa nevarnost še ni odstranjena. Lističi namreč ohranijo svojo učinkovitost lahko po več mesecih. Vkljub največji skrbi in prizadevanju oblasti, kljub pomoči vojske, strankinih organizacij, delavskih čet in šol, je popolnoma nemogoče najti in pobrati vse stotisoče lističev, kolikor so jih angleška letala razsula po nemških tleh.

Italijanski list o položaju Turčije

Turinska »La Stampa« priobčuje članek o prizadevanju Anglije, da za vsako ceno zavleče Turčijo v vojno. Članek pravi:

»Poročila iz Turčije niso tolažljiva za Angležje. Oni so danes globoko prepričani, da se bo usoda njihovega imperija reševala v vzhodnem delu Sredozemskega morja, zato so njihovi napori v Turčiji popolnoma razumljivi. Toda Turčija je Londonu zopet odgovorila, da se neče spustiti v vojno, razen ako bi bila napadena sama ali pa če bi napad veljal grški Trakiji. V Ankari naglašajo, da bi udeležba Turčije v kakoli vojni na Balkanu ali ob Črnem morju na strani Anglije neminovno dovedla do spopada z Rusijo, kar bi pomenilo konec Turčije, pa tudi konec angleškega imperija. Turški politiki stoji na stališču, da bi vojna med Rusijo in Turčijo kot angleško zavezniško nujno sprožila spopad med Rusijo in Veliko Britanijo na vsem azijskem prostoru od Tibeta do Sredozemskega morja. Če pa bi Sovjetska zveza udarila

na britanski azijsko-afriški sistem, bi udarila silno in odločno. V Ankari zato podarjajo, da je treba na vsak način in za vsako ceno onemogočiti vojno med Turčijo in Sovjetsko zvezo.

Angležji pa ne mislijo tako. Oni predvsem žele poldrugi milijon turških vojakov, oblast nad Bosporom in Dardanelami ter nad grškimi otoki, ki bi bili poverjeni Turkom v varstvo. London trdi, da turško stališče ni pravilno, marveč da Churchill ravno nasprotno želi popolnega sporazuma med Ankaro in Moskvo ter da bi Angležji pri takem sporazumu prav radi kumovali. Britanski diplomati in gospodarstveniki izjavljajo silen pritisk na Turčijo, da bi se ta, čeprav za ceno svojega prestiža, pomirila z Rusijo. Smoter angleškega prizadevanja je jasen. Gre jim samo za to, da si pridobijo Rusijo, račun pa bi morala plačati Turčija. Kot nadomestilo izgub v korist Rusije, ponujajo Angležji Turkom odškodnino v Evropi ali v arabskih deželah.

Na Hrvatskem odločno preganjajo špekulacije

Zanimiv primer špekulantske verige z vagonom moke

Zagreb, 14. septembra. Novi ukrepi proti špekulantom z življenjem na Hrvatskem so kaj kmalu odkrili velike zaloge življenjskih potrebščin. Naenkrat se je izkazalo, da imajo trgovci po vsem Hrvatskem dovolj moke, da na se ti je cena ponekod zvišala za 100%. Zagrebške »Novosti« prinašajo zanimiv primer, kako je moka prehaiala iz rok v roke, pri čemer ti je cena neprestano rasla. Milan Bašić, trgovec in tajnik Zveze pekarskih obrtnikov, je kupil od pančevskega mlinar vagon moke »0« in to moko takoj prodal Dražotinu Dimitroviću po 4,45 din za kg. Bašić je stal kilogram te moke z vsemi stroški vred največ 4 din. Dimitrović je bil že boljši trgovec. Isto moko, ki je ni niti videl, je prodal naprej po 6,50 din kg. Kupil jo je Stjepan Weiss, ki je moko takoj prodal Wolfu in Wolnerju po 7,25 din za kilogram. Ves ta čas je ležala moka v enem in istem skladišču in nobeden izmed kupcev, ki tim te donasala tako lepe dobičke, je ni niti videl. Tako bi šla ta verižna trgovina naprej, če bi je ne prekinila oblast. Taki verigi je v Zagrebu vse polno. Vsi kupci Bašićeve moke so bili prijeti in bodo poslani na prisilno delo v Dolnji Lapac. Od tod bode z drugimi vred

odposlani v razne vasi tega sresa. Tu bodo morali živeti ob siromašni hrani, kakršno uživajo kmetje na teh krajih.

Oblastva so prišla še enega krivca, pekarskega obrtnika Milivoja Čorka, zaradi utaje moke. Čorko je bil obvestiti urad za nadzorstvo nad cenami, da ne more več peči kruha, ker mu je zmanjkalo moke. Oblastva so napravila pri njem preiskavo in našla devet vreč moke. Čorko bo poslan na prisilno delo v Udbinu. Tako bo odšlo iz Zagreba na prisilno delo 11 trgovcev verižnikov.

Podobna borba proti verižništvu se vodi tudi po ostalih mestih banovine Hrvatske. Tako so oblastva odkrila pri trgovcu Vilimu Deutschu v Čakovcu 15.000 kg fižola in 3.000 jaje.

Katoliška akademija na Slovaškem

Bratislava, 16. septembra. AA. (DNB) V Trnavu je bila v prisotnosti predsednika vlade Tukey, prosvetnega ministra Sivaka, predstavnika Vatikana monsignora Vurčija ter škofov Jantusa in Čarskega ustanovljena katoliška akademija.

Gospodarstvo

Gibanje indeksa cen na drobno

V nedeljski številki smo objavili podatke o gibanju cen v trgovini na debelo. Indeks Narodne banke, ki se nanaša na cene v trgovini na debelo, je v avgustu pokosil od 108,3 na 121,2 in je bil pri tem za 44,4 točke ali za 58% višji nego lani v avgustu.

Sedaj so nam na razpolago tudi številke o gibanju cen v trgovini na drobno. Povprečni indeks cen v trgovini na drobno za 10 glavnih mest v Jugoslaviji, ki je znašal v juliju 115,1 točke (1930 = 100), se je v avgustu dvignil na 123,5 točke. Ker je znašal lani v avgustu 89,3, je povišanje v primeri z lanskim letom doseglo 34,2 točke ali 38,3%.

Naraščanje indeksa cen v trgovini na drobno sledi, kakor znano, s časovno za-

kasnitvijo gibanju indeksa cen v trgovini na debelo. Zato kaže indeks cen na drobno sorazmerno manjši odstotni dvig nego indeks cen v trgovini na debelo. Pa tudi v posameznih mestih je gibanje indeksa cen prav neenako. Tako je od lanskega avgusta indeks cen na drobno v Cetinju narasel za 40,6%, v Ljubljani za 39,7%, v Novem Sadu in Beogradu za 35,5%, v Zagrebu in Banja Luki pa za 31,2%.

Sama indeksna številka, ki kaže podražitev v primeri z letom 1930, pa je najvišja v Nišu in Novem Sadu, kjer znaša 130,7 oziroma 130,6 točke; v Beogradu znaša 126,5 točke, v Ljubljani 121,8, v Splitu 119,9, v Cetinju 112,5, v Sarajevu 110,1 in v Banja Luki 109,4.

Gospodarske vesti

— Nadalnje omejitve proizvodnje predmetov iz gumij. Kakor smo že poročali so v trgovinskem ministru pripraviili načrt za nadaljno omejitve proizvodnje predmetov iz gumija. Po najnovnejši informaciji iz Beograda je trgovinski minister v sporazumu z banom Hrvatske že podpisal odlok, s katerim je prepovedano uporaba gumija za izdelavo vseh vrst obutve iz gumija, torej tudi specialne obutve iz gumija za delo v vodi (dosedanja prepoved se je nanašala samo na izdelovanje čevljev in podplotov iz gumija). Z novo naredbo je nadalje prepovedano izdelovati iz gumija predmete za obutve, predvsem pa je prepovedana izdelovanje zunanjih in notranjih gum za avtomobile ter predmetov za ovijanje starih avtomobilskih gum. Izjemno je dovoljena uporaba gumija za specialne vrste obutve, o čemer pa odloči glede vrste in količine trgovinsko ministristvo. Nadalje je izjemno dovoljena uporaba gumija za izdelovanje zunanjih gum za tovorne avtomobile, avtobuse ter za avtomobile v službi vojske in v javni službi. Tudi glede količine in glede izdelovanja teh gum izda dovoljenje trgovinsko ministristvo. Končno je dovoljeno izdelovanje onih vrst gumijastih plošč, ki so potrebne za stroje, aparate ter za tehnične in medicinske instrumente in tvorijo sestavni del teh naprav. Gornja prepoved bo stopila v veljavo v treh dneh, glede izdelovanja avtomobilskih gum pa v 10 dneh po objavi v »Službenih novinah«. Ustavitev izdelovanja bodo ugotovili krajevna upravna oblastva, ki bodo tudi popisala že izdelane predmete in najdene količine surovine.

— Preskrba dravske banovine z žitom in moko. Zbornica za TOI poroča: »Pri zad« je odobril za dravsko banovino kontingent 1000 vagonov žita in moke, da bi se za dobo intenzivnejšega prometa moglo prebivalstvo Slovenije v zadostni meri obkribeti s krušno moko. Priporoča se zato vsem trgovcem, trgovskim mlinom in drugim ustanovam, da nemudoma kupijo za svoje potrebe v okviru tega kontingenta žito oziroma moko. Opozoriti morajo pri kn. svoje dobavitelje, da zaprosijo »Pri zad« za odobritev izvoza krušnega blaga v dravsko banovino.

— Cena pšenici v dravski banovini. Hrv. banska uprava odreja na podlagi uvodil Prizada, da se lahko za pšenico, ki je pridelana v dravski banovini, zviša cena za 27 din pri met. stotu. Navedeni pribitek predstavlja izenačenje cene do mde pšenice s ceno vojvodinske pšenice, ki je zaradi voznine do slovenskih postaj za oliko dražja.

— Dobave. Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 23. septembra ponudbe za dobavo strokovnih knjig, 2 dežnih plaščev, vijakov, matic, zakovic in podložnih ploščic, glinaste peči, mazilnega in pogonskega olja, mreže iz medeninate žice, obsebnih verig, koksa in lignita, orodnega jekla in svetilniškega papirja, do 30. septembra za dobavo izolacije, žice, okroglega in kvadratnega železa, pisarniškega potrošnega materiala, jamskih akumulatorskih svetilk, vijakov s 6 oglato glavo in matic.

— Licitacije. Dne 18. septembra se bo pri dravski delavnici v Ljubljani, Kobariška ul. 10, sklepala pismena pogodba za dobavo raznih vijakov, zakovic, okovic, žice, pocinkane pločevine, prejice, smirkovega platna, karbida, cina, svinca in dr. Dne 21. septembra bo pri Direkciji drž. železnice v Ljubljani, soba št. 213, oteralna licitacija za nabavo terapevtske rentgen aparature za centralno ambulanco drž. železnice v Ljubljani.

Borze

16. septembra

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinški čeki nespremenjeno 14,70 do 14,90. Za grške bone je bilo v Zagrebu povpraševanje po 50, v Beogradu pa je bil promet po 51,05. Tečaji na svobodnem trgu se nadalje ravnaio po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektivnem tržišču so tečaji danes popuščali in je vojna škoda notirala 441 — 444 (v Beogradu je tečaj še bolj popustil in je bil zabeležen promet po 439 do 440). V ostalih državnih vrednotah ni prišlo do zaključkov.

DEVIZE

Ljubljana. Oficielni tečaji: London 178,27 — 181,47. New York 4425 — 4485. Curih 1010,07 — 1020,07. Berlin 14,70 — 14,90. Tečaji na svobodnem trgu: London 220,46 — 223,66. New York 5430 — 5520. Curih 1248,17 — 1258,17.

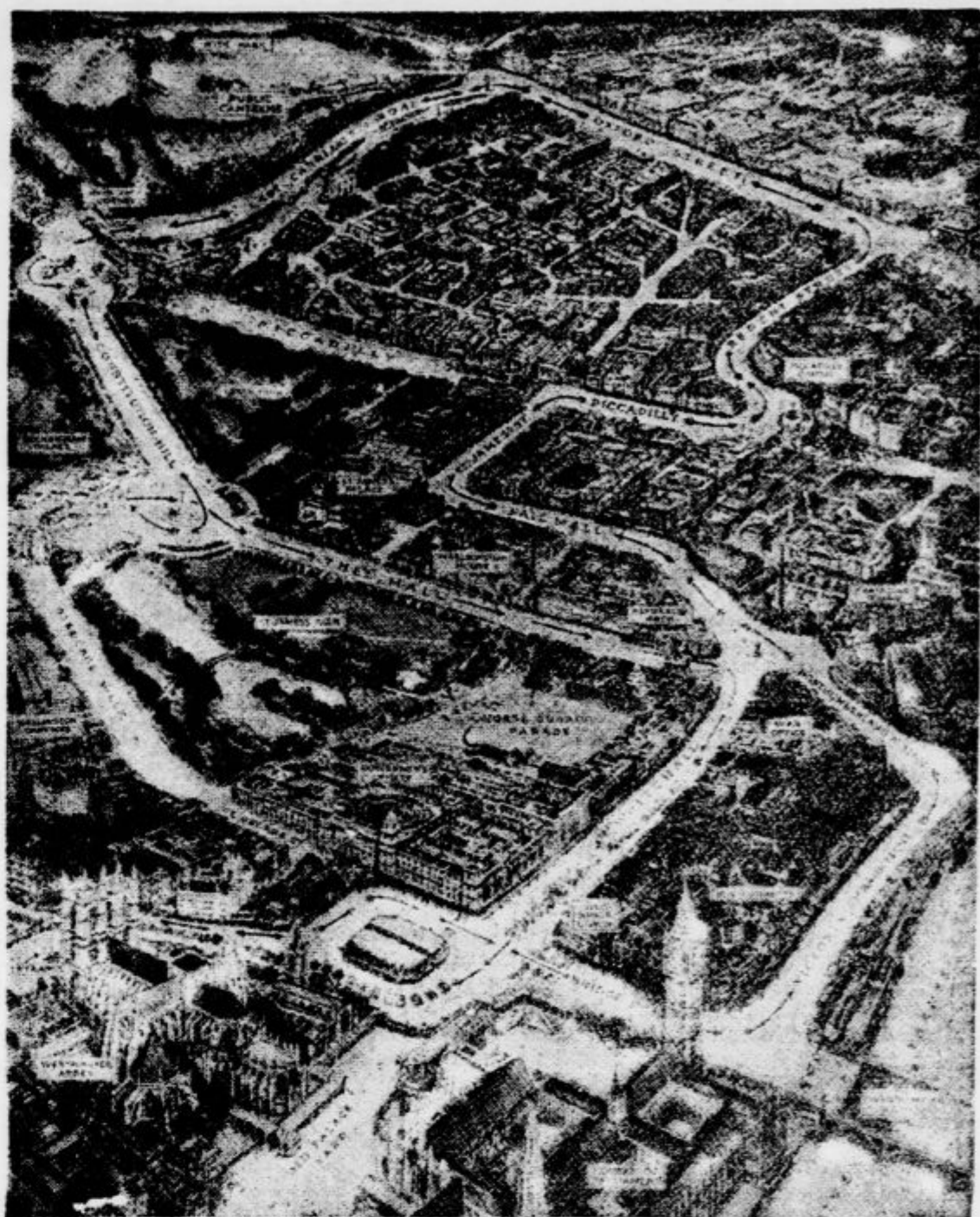
Curih. Beograd 10, Pariz 9,80. London 16,75. New York 439, Milan 22,15. Madrid 40, Berlin 175,40.

Trenutek odskoka s padalom iz zadete- ga aero- plana

Nemški »Illustrirter Beobachter« je objavil zanimivo risbo, ponazarjajočo trenutek zračne borbe nad angleško prestolnico. — Pilot angleškega lovkega letala »Spitfire«, ki ga je zadel sovražni izstrel, se pripravljajo na odskok iz letala s padalom. Iz angleških vojnih poročil jasno izhaja, da polagajo v Londonu veliko važnost na takšno reševanje letalcev

Osrčje Londona

ki je bilo v zadnjem času ponovno bombardirano od nemških letalcev

50 delavcev mrtvih, 200 ranjenih

Sabotažni čin v ameriški tvornici dinamita

V ameriški tvornici dinamita »The Hercules Powder Company« v Kenilworth, New Jersey, se je prošli teden primerila strahovita eksplozija, ki je zahtevala nad 50 mrtvih in okoli 200 ranjenih.

Pri eksploziji, katero je po vsem videzu povzročila sabotaža, so bila uničena ogromna skladišča municije za puške in topove. Večje število mrtvih je še vedno pod ruševinami in jih odkopavajo. Razvaline odstranjujejo s pomočjo parnih lopat. Ranjene odvažajo v bolnišnici v Dovru in Morristownu, vendar nimajo mnogo upanja, da bi jih mogli dosti ohraniti pri življenju.

Dvajset do trideset hiš v okolici tvornice je zaradi eksplozije porušeni, detonacija pa se je slišala 12 milj daleč. V trenutku eksplozije je bilo v tvornici osem ton brezbarvnega smodnika. Tvornica je izdelovala smodnik in razstreliva ne samo za Ameriko, ampak tudi za Veliko Britanijo.

A NEKDOTA

Potemkin, novi milijenec Katarine II. je šel po stopnicah carske palače in je srečal grofa Orlova, ki je šel gori.

»Kaj je novega na dvoru?« je vprašal došlec odhajajočega.

»Nič posebnega,« je odvrnil Potemkin. Jaz odhajam, vi pa prihajate.«

VSAK DAN ENA

»Ti, ta dva tamle sta prav gotovo dvojčka.«

»Nikar ne budali, kdaj pa si še videla, da prihajajo na svet takšni dvojčki!«

(»Collers«)

Postani in ostani član Vodnikov družbe!

Londonski dnevi v vojni

Gneča v vozilih — »Preseljevanje« v jutranjih urah

Rimska »Tribuna« objavlja preko švedske vtise o vsakdanjem življenju v Londonu, odkar je angleška prestolnica dnevno predmet napadov nemških letal. Poročilo pravi med drugim:

Čim se trgovine zapro, hitijo prebivalci v svoja stanovanja v predmestjih. V avtobusih in v podzemski železnici je velika gneča, ker želi priti vsak čim prej pod domačo streho. Nekateri listi so prenehali izhajati, ker so bili njih prostori razdejani. Tako je n. pr. bilo poslopje »Daily Express« zadeto od bombe in popolnoma porušeno. V vzhodni četrti Londona je četrta milijona prebivalcev brez strehe. Ti ljudje so se začasno nastanili v prostorih podzemne železnice.

Madžarska telegrafska agencija podaja sliko, ki jo nudi London v ranih jutranjih urah. Med 5. in 6. uro, ko se jame daniti, se nudi očividcu v Londonu slika, ki spominja na preseljevanje narodov. Vse se vrača iz nočnih zaklonišč v stanovanja. Ko zatulijo sirene in odpišajo alarm, se vsujejo na ulice gruča ljudi. Skoro vsak nosi posteljino na hrbtu ali na glavi. Le redkim je videti, da niso zaspani, ker so prebili noč v zaklonišču. Šele doma se lahko vsakdo mirno naspi, toda na poti domov marsikdo obstane na ulici ali pa spleza na kakšno drevo, s katere motri razdejanje, ki so ga med nočnim obiskom povzročile sovražne bombe. V nekaterih delih mesta so brez elektrike in plina.

Kako sodi konstruktor Severski

o zračnih bitkah zadnjega tedna nad Anglijo

Znani ameriški graditelj letal Severski, po rodu Rus, obravnava dosedanje rezultate zračnih bitk med Nemci in Angleži ter prihaja do nastopnih zaključkov.

Zračna borba, ki se odigrava med Nemci in Angleži, ni uvod v boj za Anglijo, marveč že začetek borbe, del glavnega napada na Anglijo. Če Anglija izgubi bitko v zraku, bo izgubila tudi vojno, vsaj kolikor se tiče angleškega otoka.

Dokler nemške zračne sile ne morejo povzročiti velike škode na Angleškem in dokler se Angleži pred letalskimi napadi uspešno branijo, tako dolgo bo položaj

ugoden za obrambo. Beseda o »bližnjosti vojni« se zdi, da je v tem pogledu zgrešena. Današnji strateški položaj nad Anglijo bi se boljše označil z besedo »obleganje«. To zračno obleganje ima lahko tri svrhe: okupacijo in osvojitve angleških otokov, izstradanje Anglije s pomočjo zračne blokade ali pa uničenje britanske industrije in prometnih žil, ne da bi bila pri tem potrebna okupacija. Toda naj bo namen kakršen koli, za Nemce ostane cilj vedno isti: uničenje britanskega letalstva. Bitke v zraku lahko trajajo še tedne in celo mesece. Na koncu se bo moralo pokazati, kdo je v tem močnejši, in prav to je tisto, kar bo odločilo secanje vojno.

Jetniki v Chazeronu

Gamelin, Daladier, Reynaud in Mandel

Rimski »Messaggero« poroča v dopisu iz Vichya o starih jetnikih francoske vlade na dvorišču graščine Chazeron v Franciji. Vsak dan se na grajskem dvorišču pojavijo štirje jetniki sedanjega francoskega poveljnika: general Gamelin, bivši ministrski predsednik Daladier, njegov naslednik Paul Reynaud in bivši notranji minister Mandel. Vsi štirje napravijo sprehod popoldne, običajno drug za drugim.

V četrtek popoldne se je pojavil na dvorišču najprej general Gamelin. Njegov sprehod je trajal približno dvajset minut. Korakal je z dolgim vojaškim ritmičnim korakom. Za Gamelinom je prišel na dvorišče

Daladier. Oblečen je bil v suknjič, kakršnega je imel na sebi, ko je še hodil na fronto, na glavi je imel stari sivi klobuk. Daladierov obraz kaže po sodbi italijanskega dopisnika sledov skrbi in nemira. Daladier je ves čas nervozno kadil cigarete in je držal roke v hladnih žepih.

Kot tretji se je na dvorišču pojavil Paul Reynaud, ki je stopal zelo hitro. Za njim so pripeleli na sveži zrak se Georgesa Mandela, ki je bil precej siromašno oblečen. Mandela so šele nedavno pripeljali z avtomobilom iz Marsellea, kamor je došel iz Maroka, kjer je bil na ukaz Petainove vlade aretirani.

Sovjetski manevri v okolici Odese

Kakor beležijo ruski listi, še vedno trajajo manevri sovjetske vojske v področju Odese. Manevre vodi osebno maršal Budjoni. Maršal Kulik, drugi namestnik ljudskega komisarja za obrambo, pa se je odpeljal iz sibirskega vojnega okrožja v Irkutsk, kjer so se pravkar začele vojske vaje ondotnih enot. Ob istem času se vrši inspekcija čet v kavkaškem področju.

Kaj govori francoski poslanik v Ameriki

Francoski poslanik v Washingtonu Haye, je te dni izročil poverilnice prezidentu Rooseveltu in je pri tem imel nagovor, v katerem je poudaril, da je Francija doživela največji poraz v svoji zgodovini, zato se je morala ukloniti neizprosni diktatu zmagovalca.

General Wawel

poveljnik britanske oborožene sile na
Bližnjem vzhodu

Pilot brez nog

Mr. Bader, eden najbolj popularnih letalcev na Angleškem

Eden najbolj popularnih angleških letalcev je nedvomno mr. Bader, splošno znan kot »pilot brez nog«. Še l. 1931. je bil Bader eden najbolj čislanih zračnih akrobatov na svetu. Zadel ga je nesreča: zlomil si je obe nogi, ki so mu jih morali odrezati. Kot invalid je moral dati slovo aktivni letalski službi.

Da ne bi ostal pohabljen, si je dal napraviti umetni nogi iz kovine. Takšen si je kmalu pridobil spretnost, da je lahko začel voziti avtomobil. Toda avtomobil ga ni mogel zadovoljiti. Že čez devet mesecev se je predstavil komisiji za civilne pilote

in je napravil skušnjo z izvrstnim uspehom. Ko je izbruhnila sedanja vojna, je mr. Bader ponudil svoje usluge vojaški oblasti, ki ga je takoj reaktivirala.

Pred nekaj meseci se je pokazalo, da tudi umetne noge človeku lahko koristijo. Bader je letel po zraku. V motorju je nastal defekt in letalo je tresčilo na zemljo. Pri tem je ostal Bader cel in zdrav, samo noge mu je udarec na zemljo zvil. Poklical je nekoga mehanika in ta mu je kovinski nogi kmalu naravnal nakar se je Bader čez nekaj časa zopet dvignil v zračne višave.

Londončanom strežbo v kleti

Čajanka med alarmom — Omnibus zletel tri metre visoko v zrak

Ko so Nemci minulo sredo napadli London, sta bila kralj Jurij VI. in kraljica Elizabeta ravno na ulici. Dan je bil znak za alarm in kralj in kraljica sta se s svojim spremstvom umaknila v najbližjo policijsko stražnico, kjer so jima v zaklonišču postregli s čajem.

Kakor poroča »New York Herald Tribune«, je bilo več postaj v Londonu poškodovanih o priliki zadnjih napadov. Tovorni a tudi osebni promet je zaradi tega nekoliko utujen. Zaradi neprestanih nemških napadov iz zraka je londonsko prebivalstvo primorano oditi vsak večer ob

osmih v kleti ali zaklonišča ter jih zapustiti šele zjutraj, ko se naredi dan. V hotelih so preuredili poslovanje, ki odgovarja današnjim razmeram. Gostom strežbo samo še v kletnih prostorih.

Göteborški trgovski list poroča o učinku neke nemške bombe. Zračni pritisk odvržene bombe je dvignil velik omnibus tri metre visoko v zrak in ga zopet položil na tla. Pri tem se je vozilo s takšno močjo pritisnilo k zidu, da so se stene vdale. Neki angleški list primerja upoštevanje v Londonu s položajem v Dunkerqueu v dnevih evakuacije.

H. Adams

LEPA ZAROTNICA

Detektivski roman

»Brzjavila sem mu, naj nikar nič ne ukrene, dokler ne pridem,« je odvrnila Karolina. »S prvimi letalom sem pohitela k njemu — a prišla sem prepozno. Tisti dan, ko mi je nazadnje pisal, je bil zapustil Monte Carlo. Dognala sem, da je šel potem v neki kraj na italijanski obali. Ko sem dospela tja, sem slišala, da so bili prejšnji dan pokopali neznanega Angleža, ki je bil pri jadranju utonil. Med njegovimi papirji ni bilo nikjer nobenega naslova, a gotovine so našli pri njem dovoli, da so ga lahko pokopali.«

Glas ji je drhtel, vendar je krepko stiskala ustnice. Za nič ni hotela pokazati prijateljicam, kolikaj ji je hudo.

»Snoči sem se vrnila,« je nadaljevala, »in davi sem vas povabila k sebi.«

»Ljuba Karolina,« je rekla Judy, »sama vidiš, kako smo potrte. To je vse, kar morem za zdaj reči o tvoji nesreči. Rada ti prepustim polovico svojega »lepotnega salona«. Obogatela z njim ne boš, toda stvar ni napačna, verjemi mi.«

»Dobra duša si, Judy, a saj sem vam že povedala, kaj mislim storiti. Svoj denar hočem dobiti nazaj!«

Oči so se ji bliskale in sleherna črta njenega obličja je izražala odločnost.

2

»To vendar ne more biti res tvoj namen,« je dejala Nancy. »Kako hočeš dobiti svoj denar nazaj?«

»Ali si lahko mislite, zakaj sem vas vse tri povabila k sebi? Skupaj smo hodile v šolo. Celo v Brigdeanu, kjer je večina deklet iz premožnih rodbin, so nas prištevili med najbogatije. In kaj je doživela od tistih dob vsaka izmed nas? Ti, Nancy, in ti, Bunty? Odrasle ste bile v gotovosti, da boste lahko zložno živele ob svojih dediščinah. Pa je naneslo drugače. Po krivdi moških ste izgubili denar. Bunty je zdaj šoferka in hkratu opravlja za dr. Beckla strojepisna dela, Nancy pa mora trpeti, da ji stopajo na prste, ker uči v Arkadskih dvorinah nerodne osle plesanja. Ti, Judy, si bila najsrečnejša izmed nas vseh. Svoje dobre ameriške dolarje si zaupala angleškemu soprogu. Pogal jih je hitreje kakor ti njega. Čudim se le, da si ostala tu na Angleškem, ko se ti je to zgodilo.«

»Pokaj bi se človek vozil domov,« je rekla Judy in spomin na ta hudi čas ji je zasenčil veseli obraz, »posebno še, ako nima več doma.«

»Ne bom obujala starega gorja,« je dejala Karolina, »a resnica je, da je vsako izmed vas oropal kak moški. Zato hočem nam vsem vrniti del tega, kar smo izgubile.«

»Kako misliš to storiti?« je vprašala Bunty, večja izmed dvojčic.

»Na prvi mah se vam utegne zdeti prismojeno,« je dejala Karolina, »toda časa za premislek sem imela dovolj, in če mi hočete pomagati, bo stvar jako preprosta.«

»Kaj naj torej storimo?« je maloverno vprašala Nancy.

»Ugrabile bomo milijonarja, ki je obogatel s kavčukom, in ga držale toliko časa ujetega, da plača, kar terjamo: štirideset tisoč funtov — deset tisoč za vsako izmed nas.«

Macraejevi sta se molče spogledali, Judy pa je udarila v glasn smeh.

»Ljuba Karolina, hollywoodskih filmov ne smeš jemati za resne. Vem, da ne misliš tako!«

»Pač, tako in nič drugače,« je hladno odvrnila Karolina; »sicer je pa stvar preprostejša, nego se vam zdi. Takoj vam povem, kako napravimo. Če vas nemara moti moralna stran, pomislite, ali se je mož, ki je nagrabil milijon, kdaj ustavljal ob npravnstvenih pomislekih. Ako ga je zaslužil s kavčukom, je najbrže tudi pobasal del mojega denarja. Me štiri smo bile zmerom složne. Vse štiri smo bile prevarane in zdaj si vzamemo košček svoje biveše lastnine nazaj.«

»Najprej ujam svojega milijonarja,« se je zasmejala Judy, »nato ga lahko primeš za njegov zločin. To je takisto, kakor bi človek oropal Petra, da plača Pavlu dolg.«

»Čudno, da tako govoriš, je vzkliknila Karolina in stopila k oknu. »Možu je namreč res Peter ime. Prav zdaj ga odtod lahko vidite.«

Vsa tri dekleta so planila k oknu. Pred eno izmed nasprotnih hiš je stal med vrati mož in je čakal taksija, po katerega mu je bil šel vratar.

»Peter Grey,« je rekla Karolina, »najnovejši milijonar.«

»In najmlajši tudi, bi dejala,« je pripomnila Judy.

Peter Grey je bil, če so njegove finančne razmere opravičevale ta opis, za lastnika milijonov, ki jih je bil sam pridobil, vsekako še zelo mlad na oko. Nosil je brezhibno dopoldansko obleko, progaste hlače in visok cilindar. Zdravje in vedrina sta mu odsevala z zagorelega obraza. Po njegovi vitki postavi in dobri držbi bi mu bil človek od daleč prisodil trideset let, ako ne še manj. Ko si ga pa bližje pogledal, si zaradi rezkih črt okrog ust in zaradi odločnega izraza oči nehote dodal še kakih osem let. Stal je ob vhodu, kjer je stanoval, ter si zapenjal sive rokavice, ne sluteč, da ga z one strani ulice opazujejo štiri žarke dvojice oči.

Če bi ga bilo presenetilo že to zanimanje za njegovo osebo, bi bil najbrže še vse bolj iznenaden, da je mogel slišati, kaj so govorili o njem v nekem drugem stanovanju, kamor je bil pravkar namenjen.

William Mason in njegova sestra Vera sta imela etažno stanovanje v eni izmed stranskih ulic, ki se odcepljajo z Edgware Roada. Bill je rad omenjal, da bi to stanovanje, ko bi ležalo petnajst metrov dalje, spadalo še v Maida Vale; tako pa je bil njun naslov za pisma še »Hydepark«. Tudi on je imel okoli štirideset let, ali njegovi lasje so bili tako premešani s sivino in v njegovih črtah je bilo nekaj tako izžitega, da bi mu jih bil skoraj prisojil petdeset. V samih rokavjih je proučeval dirkale »tipe« nedeljskih listov. Vrata so se odprla in Vera je stopila v sobo.

Napovedujejo se nove uredbe o prehrani

Enoten kruh iz pšenične in koruzne moke? — Živilske nakaznice v Sloveniji — Ustanovitev banovinskega prehranjevalnega urada — Razpis notranjega posojila

Kakor poroča »Slovenec«, bo vlada urejala sedanje težave v prehrani z novimi uredbami o preskrbi prebivalstva z živilom. Po teh uredbah bo — pravi »Slovenec« — preskrbljeno, da bo po vseh državi dovolilo žita in moko. Ugotovljeno je, da bo letošnji pridelek koruze zelo dober in da bo koruza tudi dozorela. Po uredbi bo določeno, če bo potrebno, rdi mešanje pšenične moke s koruzno, ko da bomo dobili v vsaj državi enoten kruh in enotno ceno.

Na sobotni konferenci, ki je bila na banovini in o kateri smo že poročali, je predsednik vlade — kakor dalje posnemamo po »Slovencu« — poudarjal, da mora banska oblast z vso strožnostjo nastopiti proti spekulantom in onim trgovcem, ki zbirajo velike zaloge, na jih nočejo izdati prebivalstvu. Pozival je oblast »naj se ne strši uporabiti tudi internacijo in zakon o zaščiti države«.

Nadalje poroča isti list, da je uredba o šestmiliardnem investicijskem posojilu že pripravljena. Vsako leto se bosta od te vsote porabili dve milijardi za javna dela. Dočim so načrti za ostalo državo že izdelani, se bodo za Slovenijo šele določili. V kakšnem obsegu bodo izvedena javna dela v Sloveniji, »Slovenec« žal ne pove.

Vlada je nadalje dovolila 100 milijonov obratnega kapitala kot brezobrestno posojilo večjim mestnim in industrijskim občinam za prehrano prebivalstva. Upamo, da bodo prišli tu vrsteno v poštev številne občine v dravski banovini, ki imajo v resnici industrijski značaj. Poleg naših večjih mest so to še posebej Trbovlje, Zagorje, Hrastnik, Jesenice, Rajhenburg, Kranj itd.

Za nakup žita in moke si je banska uprava v Ljubljani zagotovila pri Banovinski hranilnici, pri Poštni hranilnici in Narodni banki 51 milijonov kratkoročnega kredita in je dobila od vlade pooblastilo za najetje aprovizacijskih posojil v skupnem znesku 100 milijonov dinarjev. Ta posojila bodo kakor pravi »Slovenec«, predvsem morali prispevati tisti domači denarni zavodi, ki doslej še niso imeli prilike, da sodelujejo pri prehrani prebivalstva. Pri banski upravi bo ustanovljen poseben prehranjevalni urad, ki bo imel svoje podružnice po deželi.

Kakor znano, je dobila Gospodarska zveza rekvizijski privilegij in je prevzela s tem skrb za razdelitev žita in moke.

»Slovenec« napoveduje nadalje racionalizacijo potrošnje, torej uvedbo živilskih kart za moko, kruh, krompir, fižol, olje, mast, meso, mleko, riž, sladkor in petrolej ter eventualno tudi za meso in drva ob istostanem maksimiranju cen za vse območje dravske banovine. Razen tega naj bi se za izvoz iz Slovenije pobirali posebni izvozni prispevki, v kolikor bi bile izvozne cene višje od maksimiranih domačih cen. Ti prispevki naj bi se stekali v poseben aprovizacijski sklad.

Kakor javljajo zagrebški listi, bo dobila banovina Hrvatska od 100 milijonov kredita za industrijske kraje 29,5 milijonov. Konferenca strokovnjakov pri banski oblasti je izdelala načrt za razdelitev banovine na posamezna prehranbena področja, da bi se organizirala prehrana mogla čim bolj izvesti. Oblastveno se bo vodila posebna skrb za dovoline dohane moke, kruha, krompirja, fižola, masti itd.

BELEŽKE

Pred 22 leti

V nedeljo je preteklo 22 let, odkar so zadržali pod ognjem srbskih topov masivno Kozuha, Sokola in Dobrega polja, preko katerih se je vila v živi kamen vsekana solunska fronta. Bila je to predzadnja faza krvave jugoslovske epične borbe za osvoboditev in zedinjenje. Takrat pred 22 leti so juristi delili jugoslovske vojske postojanke sovražnosti in utirale pod vodstvom kralja Zedinitelja pot k svobodi nam vsem, ki danes živimo pod krovom naše kraljevine.

V teh težkih in usodnih časih, ko moramo biti vsak trenutek pripravljeni dati na glavo bojni šlem in stisniti v roke brzometko, se spominjamo legij naših padlih borcev, ki so umirali kot cvet jugoslovskega naroda s pesnjami na ustih in žarom v očeh. Bili so to fantje in moške, ki takrat niso vpraševali, kakšna naj bo toliko zaželjena osvobodena domovina in kakšna bo njena notranja ureditev, nego samo, kako velika in močna naj bo. V tistem spominu na vse te brezimne padle žrtve naše svobode, kujemo v svojih srcih novo odločnost in nezlomljivo voljo braniti in čuvati do zadnjega utripa naših src meje naše skupne domovine ter svobodo in neodvisnost našega rodu.

Zagreb za prehrano

Zagrebski župan in občinski odbor sta vzela akcijo za preskrbo prebivalstva z živilom energično v roke ter se poslužila praktične poti sodelovanja zagrebških trgovcev in obrtnikov, ki so izdelali glede organizacije primeren načrt in bodo sodelovali pod nadzorstvom mestnega poglavarstva pri nabavi in razdelitvi živil. Kakor smo že poročali je mestna občina najela posojilo 30 milijonov dinarjev za financiranje aprovizacije in za vzdrževanje javnih kuhinj ter razpečevanje kruha po znižanih cenah med siromašno prebivalstvo. Sedaj je mestna občina uvedla za prehrano socialno akcijo enkratni socialni prispevek in pa davščino na potrošnjo v javnih lokalih po 21. uri.

Socialni prispevek bodo morali plačati vsi, ki imajo preko 70.000 din letnega dohodka, po progresivni stopnji, ki bo znašala 3 do 40 odstotkov osnovnega državnega davka. Najnižji prispevek bo 210 din, ljudje z dohodki 200.000 na leto bodo plačali 3600 din, pri še višjih dohodkih se prispevek dviga do 48.000 din. Gostilniška nočna davščina bo znašala od 10 do 20 odstotkov po lokalu. Vse druge prostovoljne socialne davščine v Zagrebu bodo odpravljene, ker sta po mnenju občine omejena dva obvezna prispevka, ki bosta dala predvidoma 6 milijonov din, zadostna za osiguranje prehrane zagrebških siromašnih slojev. Poleg drugih ukrepov je občina sklenila zvišati tudi mezde mestnemu delavstvu.

Pritožbe ljubljanskih mestnih delavcev

Krščansko socialna »Delavska pravica« poroča, da je ljubljansko mestno delavstvo izročilo mestnemu poglavarstvu spomenico, v kateri se pritožuje, da se njegov položaj v materialnem in pravnem pogledu stalno slabša. Ljubljansko mestno delavstvo je danes v manj ugodnem položaju, kakor delavci v zasebnih podjetjih. Zanj ni nobenega enotnega službenega reda, ne pragmatike in tudi ne kolektivne pogodbe. Kdo lahko postane stalen in kdo ne, je prepusteno volji odločujočih faktorjev. Po prejšnjem mestni delavci dobivali mezdo v kuvertah z natančnim obračunom vsake petke. Sedaj je to ukinjeno in uvedeno je mesečno izplačevanje. Dočim so zasebna podjetja v zadnjih letih mezde zviševali, jih je mestna občina l. 1937. temeljito reducirala z utemeljitvijo, da je treba rešiti mestne finance in da bo redukcija trajala le leto dni. Toda ona traja že tri leta in danes mestno delavstvo prejema le 50 odstotkov one kupne moči, ki jo je imelo pred redukcijo. Delavstvo se tudi pritožuje, da njegove organizacije in njegovi zaupniki na svoje prošnje in vloge običajno ne dobijo niti pismenega niti ustnega odgovora.

Končno napoveduje spomenica, da se bodo morali mestni delavci obrniti na bansko

Sodelovanje med banovinami za ureditev položaja zasebnih nameščencev

Agencija Avala, dopisništvo v Ljubljani, objavlja:

Ban dravske banovine je danes naslovil na bana banovine Hrvatske pismo sledeče vsebine:

»Savez hrvatskih privatnih nameštjenikov« v Zagrebu je poverjenemu Vam banskemu oblastu predložil predloge, kako naj bi se spričo naraščajoče draginje zavaroval gospodarski obstoj zasebnih nameščencev, ki večinoma žive še ob starih plačah, plačujejo pa svoje potrebe po novih cenah in so zaradi tega v svoji existenci resno ogroženi. »Savez« želi med drugim, da se v Zagrebu osnuje gospodarski svet, s katerim bi predstavniki zasebnih nameščencev mogli biti v neprestanem stiku, da se uvedejo kazenske sankcije za kršitev kolektivnih pogodb, da se zvišajo plače z draginskih dodatkom, ki naj bi bil v vseh nameščenskih kategorijah enak, in da se nameščencem, ki se

jim odpove služba zaradi selitve podjetja v drugo banovino ali celo v inozemstvo, odobri posebna višja odpravnina. Končno je »Savez« izrazil željo, naj bi do slične akcije prišlo tudi v drugih delih države, da bi se tako dosegla socialna pravica, za vse zasebne nameščence v državi enaka.

Ker je položaj zasebnih nameščencev v dravski banovini sličen onemu v banovini Hrvatski, izjavljamo, odzivajoč se se pozivu »Saveza hrvatskih privatnih nameštjenikov« v Zagrebu, da se bom drage volje pridružil vsaki akciji, ki bo merila na to, da se s tesnim sodelovanjem med posameznimi banovinami po vsej državi enotno reši vprašanje pravičnega standardiziranja dohodkov zasebnih nameščencev, a še zlasti, da se nameščencem, ki bi se jim odpovedala služba zaradi selitve podjetja v drugo banovino ali v inozemstvo, zagotovi posebna višja odpravnina.

Odpadke naj bi zbiral šolska mladina Umesten predlog za odpomoč pomanjkanju sirovin

Od učitelja na deželi smo prejeli tale izjavljanje z vsekakor uvaževanja vrednim predlogom:

Naši časopisi so zadnji čas polni člankov o pomanjkanju sirovin za našo industrijo, ker so pomorska pot zaprta. S tem pomanjkanjem se utemeljuje tudi porast cen mnogih industrijskih izdelkov, kar je seveda upravičeno samo toliko, kolikor ne gre porast cen na račun brezvestne spekulacije, ki se je pri nas razbohotila do take polnosti, da ji vsi papirni uradni ukrepi ne morejo do kože.

Časopisje pa je mnogo razpravljalo tudi o raznih nadomestkih za uvožene sirovine, v čemer so mojstri posebno Nemci in Italijani, ki si znajo pomagati iz zadrege. Pri njih ima posebno veliko vlogo zbiranje različnih odpadkov, kar je zlasti v Nemčiji odlično organizirano.

Tudi pri nas se je mnogo govorilo o tem, navajali so celo milijoni, katere zavremo z raznimi razbitimi steklenicami, pločevinastimi škatlami, cunjami, starim železom in podobni reči. Toda kakor vedno preko teh ugotovitev nismo prišli, ker se ni nihče potrudil, da bi vzeli organizacijo zbiranja v svoje roke. Zbirati so začeli staro železo, kjer so pa spet pobrali boji del zaslužka razni prekupevalci.

Danes, ko so se spet odprla vrata naših ljudskih šol, imamo v rokah močan aparat, takorekoč že organiziran po vsej naši deželi, ki bi to delo opravljal z največjo lahkoto in temeljitostjo. To se pravi, odpadke naj bi nabirali ljudskošolski otroci pod vodstvom in s pomočjo učiteljev, posebno pedagoškega, ki še nikdar ni odreklo pri takih in podobnih akcijah. Organizacija res ne bi bila pretežavna. Neko višje oblast morda banovina, bi moralo stopiti v stik s tvornicami, določiti cene in način prevoza ter dati vsem upraviteljem podrobna navodila. V podrobno organizacijo se seveda na tem mestu ne moremo spuščati, ker nam tega prostor ne dovoljuje.

Upravitelstva bi nato določila gotov mesec za zbiranje določenih odpadkov, katere naj bi otroci med tem časom hranili doma. Na določen dan nato bi nabrali material prinesli in pripeljali v šolo, kjer bi se stehal in takoj odpremlj dalje na postajo. Morda bi delalo več šol skupaj zaradi lažjega invaginiranja in cenejšega prevoza. Delo bi opravili otroci sami, posebno oni iz višjih razredov.

To akcijo, ki naj bi bila enkratna, to se pravi z dnevnim odjavo odpadkov zaključena, bi bilo seveda treba izvesti še pred zimo, ker bi pozimi abiranje ovrnil sneg.

Oglejmo si na kratko še koristi te akcije:

1. Učiteljstvo ima prav zdaj mnogo pravičev z nabavo šolskih potrebščin, posebno zvezkov za šolske naloge, ker starši nimajo denarja. Marsikje učitelj premišlja, ali naj naroči zvezke ali ne, ker ne ve, če bo potem zbral denar od otrok. S to akcijo bi se dala otrokom možnost, da bi si denar sami zaslužili in morda bi še kaj ostalo za razne druge namene.

2. Otroci so tisti, ki vedo za vsa groblja, kjer letijo razni odpadki, saj so po njih že stokrat stikali. Ta groblja bi se na mah izpraznila vseh porabljenih predmetov, pa tudi okoli hiš in po podstrešjih bi izginila vsa nepotrebna navlača. To bi koristilo tudi lepoti in higieni hiš in celih naselij. Seveda bi bilo potrebno nekaj paznje, da bi otroci ne odnesli tudi takih predmetov, ki imajo večjo vrednost kakor odpadke, kar se je često dogajalo nad nabranju starega železa!

3. Tudi vzgojen pomen bi bil velik, saj bi otroci enkrat tudi v praksi videli pomen štednje in uporabnosti sirovin.

4. Pri vsem tem pa bi naša industrija le dobila nekaj sirovin, kar bi spet koristilo ljudstvu, če bi seveda naša industrija ne obrnila vsega skupaj samo sebi v korist.

Učiteljstvo je izvedlo že mnogo prekrstnih del, od katerih so navadno imeli več koristi drugi ljudje kakor učiteljstvo.

mu posebno pisarno, ki deluje v tesnem sporazumu z italijanskimi oblastmi

Razen Italijanov je tudi precej delavcev iz drugih držav še vedno v nemški službi. Pred vsem so obilno zastopani Slovaki, ki jih je kakih 30.000. Razporejeni so na različne panoge: 14.000 jih dela v industriji, ostali pa v gradbenih delih in deloma v kemični industriji. Pretežni del Slovkov je na delu v bivši Avstriji Jugoslovenov, Bolgarov in Madžarov, vsaki po kakih 5000, ki so zaposleni pri gradnjah, deloma pa tudi v rudnikih. Pri tem niso šteti oni tuji državljani, ki so, kakor n. pr. naši westfalci, izseljenci, trajno zaposleni v Nemčiji.

Belgijski begunci

Essenska »Nationalzeitung« poroča iz južne Francije, da je tam še vedno preko 100.000 belgijskih beguncem, za katerih povratek se močno prizadevajo belgijske oblasti, pa tudi Francozi sami si žele odhoda teh množic. Po podatkih belgijskega ministrstva narodnega zdravja se je do 23. avgusta t. l. vrnilo iz Francije preko 900.000 beguncem in vsak dan še vedno prihajajo novi vlaki z vračajočimi se rodinami. Vrnitev teh belgijskih stotisočev izdatno podpira tudi nemška vojska, ki daje na razpolago vse mogoče prometna sredstva ter se vsakem pogledu trudi, da reši begunske vprašanje še pred zimo.

Nekdo pač mora delati na vasi za splošno korist, in to je danes edino učitelj. Kako ga za to nagrajuje, ne vprašamo danes. Enkrat bo morda tudi to urejeno. Zato bi ne bilo napačno, če bi to akcijo izvedli v svojem delokrogu kar naše učiteljsko združenje ter bi enkrat tudi zaslug za izvedbo ostala našemu učiteljstvu. Mislimo seveda da enkrat samo našo banovino, kateri bi se pač lahko pridružil še ostale, če bi akcija lepo uspela.

SOKOLI

Glavna skupščina saveza Sokola kraljevine Jugoslavije bo po sklepu celotne savezne uprave, ki je zborovala 7 in 8. t. m. v Beogradu, v drugi polovici oktobra tudi v Beogradu. Obsegala bo letos z ozirom na izredne prilike samo delovni del. Važna točka dnevnega reda bo vsekakor razprava o vsesokolskem zletu ki je določen za prihodnje leto. Izredne razmere ne dovoljujejo, da bi se zgradil stalni stadion v Beogradu, zato bo moral zletni odbor postaviti in urediti posebno zletišče, kjer naj bi bile javna telodvaja in tekme. Vprašanje nastaja, ako bo to sploh mogoče. Zato bo savezno načelstvo stavilo glavni skupščini primerne predloge, kako bi se zlet na drugačen način priredil, ne da bi bilo potrebno zgraditi stadion.

Povratek v telodavnice Z nastopom hladnejšega vremena se selijo društva in čete zopet v telodavnice. Kar krepko bo treba letos pričeti z delom, da bomo povsem v najrazličnejših vrstah sodelovali pri veliki zletni javni telodavbi itd. Proste vaje so bile deloma predpisane že letos, toda v polni veljavi so za vse oddelke za prihodnje leto. Tudi savezna uprava je na svoji zadnji seji sklenila, pozvati vse priпадnike k najintenzivnejšemu delu v telodavnici. Nihče naj torej ne ostane na strani; zlasti vaditeljski zbori naj se v zletnem letu izpopolnijo in naj poprimo s podvojeno mejo za delo!

Poziv Sokolom odvetnikom. Tajništvo SKJ poziva potom »Sokolskega glasnika« vse brate, ki so po poklicu odvetniki, naj svoj naslov čimprej prijavijo savezu v Beogradu, poštini predal 342.

Najbolji telovadec Sokola Petrovgrad II. br. Radica Jevremov, po poklicu elektrotehnik, se je pri telodavbi smrtno ponesrečil. Padel je tako nesrečno, da si je zlomil hrbtnico in na mestu preminil. Umrluemu svojemu članu je priredilo društvo izredno lep pogreb, kjer so se mnogi govorniki posloviili od tako tragično umrlega brata.

Tečaj v župi Varaždin Četudi je varaždinska župa po sili razmer izgubila svoje prostore v Varaždinu, in vendar izvedla vse ono kar je zapovedano od saveza. Pod vodstvom župnega načelnika br. Šuligoja so imeli obrambni tečaj v sokolskem domu v Čakovcu in ga je obiskovalo iz 6 edinic 20 bratov. Po tečaju so odšli vs tečajniki na Pohorje v sokolsko kočjo, kjer so izvedli še razne stvari, ki jih v telodavnici ni bilo mogoče opraviti.

Sokolske kreditne zadruge? Svoječasno, v mirnejši od današnjih dni so sokolske župe pričele ustanovljati svoje kreditne zadruge. Izpremenjene razmere ne dopuščajo, da bi se to delo nadaljevalo, toda od ustanovljenih delujejo vse štiri kranjske, mariborske, splitske in zagrebške.

Nov starosta češkega sokolstva Izredna seja odbora Češke Obce Sokolske v Pragi je prinesla izmenno staroste ČOS Ker dr. Truhlač, doseđani starosta, že delj časa ne more izvrševati svoje funkcije zaradi internacije, je bil na njegovo mesto izvoljen njegov doseđani prvi namestnik, dr. Jan Keler. Kot podstaroste so bili izbrani dr. Karel Sauer, dr. Jan Stolic in dr. Antonin Hřebík.

Iz Novega mesta

— Delovanje novomeške unije za zaščito otrok. Novomeška unija za zaščito otrok je prav marljivo na delu. V sedanjem času si je unija nadelala nadvse plemenito nalogo lajšati budo siromašnih, nepreskrbljenih otrok in mater, kakor tudi poučiti naše podeželsko ljudstvo o splošni higieni in negi otrok. V ta namen je imela unija že več koristnih predavanj po našem siromašnem podeželju kjer so bili otroci ob takih prilikah tudi obdarovani z raznimi koristnimi predmeti, ki so družinam najbolj potrebni. O priliki rednega poroda Klemenčičevih trojčkov z podgorjanske vasice Hrušice, o katerih je »Jutro« že poročalo, je unija nabrala pri novomeških trdnih in raznih gospeh za trojčke prav lepa darila. Prošnjam unije se je odzvalo precej dobrih src, ki so darovala za trojčke koristne predmete. Ponovno so se iskale trdnice Koba, Medic, Penca, Povh in Morala, katerim se unija v imenu trojčkov in mater prav prisrčno zahvaljuje. Trojčki so bili bogato obdarjeni s periliom, košmi, milom in ostalimi potrebnimi stvarmi. Prav tako pa unija ni pozabila na krstno pogoa. Trojčki so zaenkrat z vsem dobro preskrbljeni, kar je v veliko veselje in bodilo siromašni mafiari.

INSERIRAJTE V »JUTRO«

ZAKAJ UPORABLJAM
novi
Puder Tokalon

Piše KNEGINJA
ALJA TRUBECKAJA

Ta puder se dobiva v tako mnogih modernih, priljubljenih nijansah.

Finejši in lažji je, kakor vsaka druga vrsta pudra, ki jih poznam.

Uživam v njegovem edinstvenem, pravem cvetnem vonju.

Ugotavljam, da se obdrži na licu ves dan. Nobena druga vrsta pudra nima te skrivnosti »kremse pene«.

Ohrani mi polt svežo in lepo in to celo v vetru in dežju.

Prepričana sem, da za nobeno ceno ne bi mogla ku-iti boljše pudra.

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 21.: Romeo in Julija. Otvoritevna predstava. Premiera. Premierski abonma.

Nedelja, 22.: Romeo in Julija. Izven. Ponedeljek, 23.: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Premiera. Premierski abonma.

Torek, 24.: zaprto.

Sreda, 25.: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Red sreča.

Četrtek, 26.: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Red četrtek.

Petek, 27.: zaprto.

★

Dramska sezona se bo začela 21. septembra. Za premierski abonma bodo uprizorili Shakespearjevo tragedijo v petih dejanjih »Romeo in Julija« v režiji dr. Bratka Kretfa in inscenaciji inž. arh. E. Franza. Delo v novem mojstrskem prevodu Ottona Župančiča, ki bo izvršeno v letošnji repertoar, je ena izmed najbolj poetičnih Shakespearijevih umetnin. Jezikovno, oblikovno in vsebinsko izvrstno enakovredni prevod je nov dokaz o nedosegljivi prevajalski silji Ottona Župančiča. Delo »Romeo in Julija« bo dalo kot uvodna predstava sezoni posebno močan in slovesen poudarek. Vlogo Romea bo igral Jan, vlogo Julije pa bosta izmenoma igrali Vida Juvanov in Levarjeva. Otvoritevno predstavo bo odigrala Juvanova.

Naslednja predstava letošnjega repertoarja bo Cankarjeva farsa »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« v režiji prof. Šesta. Zanimivost te predstave bo nastop gospe Sandicove v vlogi Jacinte. Vlogo Petra bo igral Jan, župana Cesar, v vlogi Zlodeja pa bo nastopil Peček, ki šteje to kreacijo med svoje najpomembnejše odrske stvaritve. V ostalih vlogah je zaposlen večji del moškega in ženskega ansambla. Premiera bo v ponedeljek za premierski abonma.

OPERA

Sreda, 25.: Fidelio. Otvoritevna predstava. Premiera. Premierski abonma.

Četrtek, 26.: zaprto.

Petek, 27.: zaprto.

Sobota, 28.: Grof Luksemburški. Opereta. Premiera. Premierski abonma.

★

Uvodna predstava v operno sezono se bo vršila v sredo 25. t. m. Upriporili bodo Beethovnovo opero »Fidelio« pod muzikalnim vodstvom dr. Švare in v režiji šef režiserja Cirila Debevca. Glavno žensko partijo bo pela novoangajirana članica Tea Laboševa, ki jo pozna naše občinstvo po njenih nastopih kot Santuzza v »Cavalerii rusticani« in kot »Tosca«. Z obema gostovanjema je dokazala mnogo obetajoče pevke in lepe igralske kvalitete.

Prva opereta, ki jo bo uprizorila v letošnji sezoni naša opera, bo znano klasično delo »Grof Luksemburški«. Direktor operete si je nadelo nalogo, da bo nudila občinstvu samo prvovrstna operetna dela z opernimi močmi in glavnih partijah. »Grof Luksemburški« je muzikalno, kakor tudi po libretu opereta visokih kvalitete, v kateri bosta velik godeček pevca glavnih partij, ga. Sonja Ivančičeva in partiji Angele ter Franci kot grof Luksemburški. Po velikem uspehu v vlogi Lucije Lammermoorske je uprava angajirala go. Ivančičeva za letošnjo sezono.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopolni in ženske za računajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se računajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Postrežnico

pridno, pošteno, isčem za takoj. Kotnikova 17, III. nadst. 25629-1

Starejšega sodarja

ki bi hotel opravljati tudi druge posle (popravljanje sodov za kisanje zelja). Sprejme Novak, Zagreb, Maksimirska cesta 64. 25265-1

Tapetniške

pomočnike dobre blazinarije in večje za dela pri privatnih strankah sprejemam tako kot pozneje. K. Wesiak, Maribor, Cankarjeva ul. 2. 25229-1

Italijansko

konverzacija iz pouk dajem po zmeritih cenah, oziroma po dogovoru. Naslov v vseh posl. Jutra. 25598-4

Postrežnica

Priprosto, pošteno, delavno žensko sprejemam za par dni v tednu. Naslov v vseh posl. Jutra. 25596-1

Zlatarskega

pomočnika za bižuterijo, urnega in vestnega delavca, išče Zlatarka, k. d. Zagreb, Deželiceva 29. 25605-1

Frizerko

v izpopolnjevanju, istotam se sprejemam tudi vajenka. Fr. Kokan, Breg. št. 1. Ljubljana. 25615-1

Delavca (ko)

za vrt sprejemam takoj. Cvetličarna Simenc, Sečenburska ul. 1. 25621-1

Elektromonter

se sprejme takoj. Bogataj, Korzinski trg 19. 25617-1

Mlado postrežnico

sprejemam za dve uri dnevno od 8. do 10. dopoldne. Poročnik čista in poštena. Cigaletova ul. 41, desno. 25558-1

Službe išče

adnanje naslova 5 Din, najmanjši znesek 17 Din. Vsaka beseda 50 par, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prodajalka

mešane stroje išče primerno službo, eventuelno blaginjske. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljivost«. 25399-2

Plačilna natakarija

za večletno prakso želi zaposlenje v restavraciji ali kavarni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Plačilna«. 25287-2

Upokojenec

vojni uradnik, dolgoletni blaginjski, z znanjem srbohrvaškega in nemškega jezika, trgovske korespondence, knjigovodstva, išče primerne službe, tudi samo nekaj ur dnevno, v pisarni, skladišču, izkasu, vrtar. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljivost«. 25393-2

Kuharica

gospodinja išče službo za takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 25624-2

Pek

z obrtno pravico, samski, išče zaposlitve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra, Celje, pod »Podjetenec«. 25623-2

Vajenci (ke)

Vajenca

za steklobrsko in steklarsko obrt sprejemam takoj »Spectrum« d. d., Ceovska c. 81. 25628-44

Večja trgovina

na delu sprejme trgovske učence za primerno šolsko brašno. Dopolni na ogl. odd. Jutra pod »Posle in marljivo«. 25251-44

Zasluzek

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsako prepisovanje

na stroj prevzamam na dom. Naslov pustiti v ogl. odd. Jutra. 25601-3

Pouk

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Za nameščenje

najnu potrebujete znanje stenografske in strojepejske. Vpisite se v poseben tečaj na Trgovskem učilišču Robida, Ljubljana, Trbovska ul. 15. Vpisovanje in polaganje v pisarni. Šolnina nizka. 25613-4

Prodaj

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prodaj

3 okna 110, 2 manjši, dvoje vrat, nekaj potesnega lesa, vse v 100 kg L. Debevc, apnenica Tržič. 25600-6

Kupim

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vreče za moko

85 kg in 50 kg in druge velikosti vrč iz jute kupujem in plačam največje denne cene. — LEDEKO, Sombor, Zlatna Greda ul. broj 9. 25428-7

Stare moške obleke

čevlje, perilo, pohištvo itd. kupujem. Prihodem na dom. Dopolni za dostojne. Alojzija Drame, Ljubljana, Galusova nabrežje 29. 24310-7

Parni kotel

40 do 60 kv. m. 8 do 10 at. v dobrem stanju. Se kupi. Ponudbe na Publicitas, Zagreb, pod »57.000«. 25604-7

Več voz hlevskega gnoja

kupim. Ponudbe z navedbo cene je poslati na ogl. odd. Jutra pod »Gnoj«. 25620-7

Dobro peč

Lutovo ali kakke druge vrste, le dobro ohranjeno, kupim. Plantarič Stojan, Škofja Loka. 25614-7

Auto, moto

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Motorno kolo

dobro ohranjeno, do 200 cm, novejši tip, kupim in plačam takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Motore«. 25246-10

Motor

na lesni vpojni pti od 70 do 100 konjskih sil, postavljen za dva milinska kamna in za običajno mletje 38 col premera kupim. Ponudbe s točnim opisom in navedbo zadnje cene poslati na Ilija Kosanović, D. Lepac. 25198-10

Motorno kolo

Puch 250 ccm, malo rabljeno, rabljeno, radi odhoda iz Slovenije, prodam za gotovino. — Ogleda se pri Lasanu, Moete, Pokopalska 14. 25594-10

Avto Olympia

cabriolet, gume nove, dobro ohranjeno, napredaj. Cena nizka. Ogled: Ostrožnik, pasaja Nebotičnika. 25626-10

Radio

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Radio prodajalca

kateri se razume tudi na popravila, sprejemam Poiz. Vredn. na ogl. odd. Jutra pod »Stalnost«. 25489-9

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Posojila

dajemo našim članom in varčevalcem. Ugodni pogoji. Vloge obravnavamo po 5 odstotkov. Vsi varčevalci brezplačno zavarovani. Zadruga »Mo! Dom«, Ljubljana, Dvorčakova 8. Iščemo poverjenike. 199

Lokali

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dobro vpeljana pekarija

donosna, v centru mesta Kranja, sodeč po poslovanju, vedno v preloženju. Ulica 8, Kranj. 25609-19

V najem

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zobna ordinacija

dobro opremljena in vpeljana, se odda v najem. Naslov v vseh posl. Jutra. 25597-17

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Parcela

za zidanje vile v bližini, travnjaka se prodaja. Informacije pri županu Miroslav, stavbenik, Vošnjakova ul. 6, Ljubljana (telefon 2163). 24755-20

Hiša

z dvema sobama, kuhinjo, shrambo ter nekaj zemlje ugodno napredaj. Lega lepa, ob prometni cesti 15 minut od kolodvoru Brežice. Naslov v vseh posl. Jutra. 25608-20

Kolesa

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prodaj

ugodno skoro nov radio-aparat Hornophon »Ultra Prince«, 4 cvrtili, ter črno obleko (smoking) za srednjo postavbo. Bolgarska ul. 17-1, levo, ogled med 12. in 14. uro. 25611-11

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvosobno stanovanje

za oktober oddam. Vrbovecva ul. 12. 25619-12

50 različnih modelov dvokoles

IGN.YOK

LUJBLJANA, TAVČARJEVA 1

Stanovanja

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Opremljeno sobo

v centru mesta, s strogo separiranim vhodom iščem za 1. oktober. Plačam do 500 din. Ponudbe pod značko »Sodnost« na ogl. odd. Jutra. 25616-23a

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Sobo

čedno, oddam gospodu, po potrebi s klavirjem. Naslov: Hladnik, Tržaška c. št. 26-II. Stan in dom. 25599-23

Prazna ali opremljena soba

se takoj odda. Predložitve ul. 38, Moete. 25595-23

Opremljeno sobo

s posebnim vhodom oddam v centru mesta. Naslov: v ogl. odd. Jutra. 25606-23

Sobo

s souporabo kopalnice oddam takoj. Dvorčakova 6, pritl. 25627-23

Sobe išče

Vsaka beseda 50 par, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Prazno sobo

v pritličju, s posebnim vhodom iz stopnišča, iščem za 1. oktober v Poljskem ali št. Peterskem okraju. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prazna soba«. 25616-23a

Malo sobo

išče mirna gospodinja. Zmerna cena. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mesto 22«. 25618-23a

Visokošolec

išče lepo prostorno sobo v centru Ljubljane s posebnim vhodom. Najraje popolna oskrba. Kopalnica, centralna kurjava zaželjena. Ponudbe na naslov »Elek«, Celje. 25622-23a

Živali

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Psa, resastega

pitčarja, dresirana, prodam po zelo nizki ceni. Globevnik Ivan, Škofljica. 25607-27

Stroji

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Lokomobil in gater

kupimo skupaj ali posamezno. Ponudbe z opisom in navedbo cene na Zadruga, Kreza Pavla 6-I, Beograd, 1-2. 25602-29

Pridelki

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Večje količine

medu in namiznih jabolk kupim. Prosim za ponudbe. Rudolf Ebenšpanger, Bjelovar. 25603-33

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah. CERNE - Julevici Ljubljana. Wolfova ulica

SPORT

Še o nedeljskih sportnih rezultatih

v nogometu, lahkiatletiki, plavanju in drugih panogah — Nemčija je v lahko-atletskem dvoboju premagala Italijo 94,5 : 83,5

Ljubljana, 16. septembra
Včerajšnja nedelja je bila splošno kljub slabemu vremenu sportno zelo razgibana. Nadaljevale so se tekme za nogometno prvenstvo v vseh treh ligah, v Zagrebu je bilo državno prvenstvo naših lahkiatletin, v Mariboru so se sestali slovenski lahkiatletci, v Splitu pa je bilo v soboto in nedeljo na sporedu mednarodno plavalno srečanje med Madžarsko in Hrvaško. O vseh teh prireditvah in njih izidih smo podrobneje poročali že včeraj. K posameznim bi bilo danes pristaviti še tole:

V hrvaški ligi, kjer sta morda nekoliko presenetila poraz Bačke po varaždinski Slaviji v Subotici in visoka zmaga Concordije nad osješko Slavijo, je stanje v tabeli po včerajšnjih tekmah naslednje:

Concordija	5	4	1	0	18	5	9
Hajduk	4	4	0	0	19	4	8
Gradjanski	4	3	1	0	20	2	7
Hašk	5	3	1	1	15	8	7
Slavija (V.)	5	2	1	2	7	12	5
Split	5	2	0	3	8	18	4
Slavija (O.)	5	1	1	3	8	21	3
Bačka	5	1	0	4	6	12	2
Željezničar	5	1	0	4	7	17	2
Sašk	5	0	1	4	2	12	1

Kljub mednarodni tekmi proti Rumuniji je HNS določil za prihodnjo nedeljo ligaške tekme, v katerih se bodo spoprijeli: Concordija z Gradjanskim in Hašk s Saškom v Zagrebu, v Osijeku Slavija z Željezničarjem, v Splitu Split z Bačko, in v Varaždinu Slavija s Hajdukom.

Tudi v srbski včeraj ni bilo posebnih presenečenj. Medtem ko sta beogradska kluba BSK in Jugoslavija gladko odpravila svoja nasprotnika, sta ostala dva Jedinstvo in Bask na tujem terenu odnesla po eno točko. Pričakovati je bilo tudi, da bo Bata položil orožje pred Slavijo v samem Sarajevu. Tako ima tablica srbske lige do nadaljevanja tele številke:

BSK	6	5	0	1	21	4	10
Jugoslavija (B.)	6	4	1	1	16	7	9
Bata	6	3	1	2	13	8	7
Gradjanski (S.)	6	3	1	2	12	17	7
Vojvodina	6	3	0	3	14	14	6
Slavija (S.)	5	2	1	2	15	8	5
Jugoslavija (J.)	6	2	1	3	11	14	5
Jedinstvo	6	2	1	3	6	13	5
ZAK	6	1	1	4	7	21	3
Bask	5	0	1	4	6	15	1

Prvi del plavalnega dvoboja med reprezentancami Madžarske in banovine Hrvatske v soboto zvečer je po svojih rezultatih nedvomno nekoliko razočaral pristase našega plavalnega sporta. Poudariti pa je treba takoj, da so bili madžarski reprezentantje v vseh točkah sobotnega spreda v zelo dobri formi. Z največjim zanimanjem smo pričakovali, ali bo uspelo našemu žilku na 400 m prosto revanširati se Madžaru za poraz v Szegezinu. Dvoboj je žilek tudi v Splitu izgubil, in kakor pravi poročila, brzokone zgolj zaradi slabe taktike. Čas, ki ga je dosegel Madžar Tatos (4.49.5) je njegov najboljši letošnji rezultat. Podčrtati je še treba uspeh madžarske stafete na progi 4x200 m prosto. Čas 9.10.8 je boljši od evropskega rekorda. Tudi hrvatska stafeta je s svojim časom 9.25.4 plavala boljše od obstoječega jugoslovenskega rekorda. Svetla točka tega večera za Hrvate je bila waterpolo tekma. V prvem polčasu so Madžari vodili 2:0, a je v drugem polčasu nato Hrvatom uspelo izenačiti in celo doseči vodstvo 3:2, kar so Madžari kasneje spet izenačili. Med našimi so bili najboljši Curtini, Glovanelli in Samardžić. Rezultate lahkiatletskega državnega prvenstva za ženske v Zagrebu smo že priobčili. Na tem mitingu so se Slovenke prav dobro izkazale, zlasti velja to za Brandsteterjevo, Sentjurčevico, Priboškovo, Murausovo in Lovsetovo. Dobri rezultati so bili doseženi zlasti v skoku in daljavo, kjer so kar štiri lahkiatletkinje

preskočile 4 m in se je zmagovalka Sentjurčeva zelo približala petim metrom. V teku 60 m je Brandsteterjeva tekla samo za eno sekundo slabše od rekorda.

V soboto in nedeljo je bil v Banjaluki tenis turnir za prvenstvo vrbaske banovine. Presenečenje tega turnirja je bil finale v moških singlih, kjer je Radovanović premagal državnega prvaka Branovića 2:6, 6:3, 6:4, in 6:4. V finalu moških parov sta Radovanović in Bogdanović nad parom Madžarom in Branović (6:4, 1:6, 10:8 in 6:0).

V Beogradu so bile včeraj gorske motokiklistične dirke v Košutnjaku. Najboljši čas dneva je postavil v kategoriji sportskih motorjev 500 ccm Zagrebčan Aleksander Hribar. Dirka se je udeležil tudi naš znan dirkač Mariborčan Aleksander Glebov, ki je v obeh dirkah, kjer je nastopil, in sicer 250 ccm in 350 ccm zmagal.